

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

**MEDIÁLNÍ OBRAZ VÁCLAVA KLAUSE
V TÝDENÍKU REFLEX VE DRUHÉM
PREZIDENTSKÉM OBDOBÍ**

**Media image of Václav Klaus in weekly magazine Reflex in
second presidential term**

Bakalářská diplomová práce

Michaela HANKEOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma Mediální obraz Václava Klause ve druhém prezidentském období zpracovala sama a uvedla jsem všechny prameny a zdroje, ze kterých jsem čerpala. Práce obsahuje 72 488 znaků.

V Olomouci dne 16. května 2012

.....

Michaela Hankeová

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce Mgr. Marku Lapčíkovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky.

Abstrakt

Tato bakalářská práce (Mediální obraz Václava Klause v týdeníku Reflex ve druhém prezidentském období) popisuje, jakým způsobem týdeník Reflex zobrazuje prezidenta Václava Klause v průběhu jeho druhého prezidentského mandátu. Práce se soustředí na mediální obraz Klause tak, jak jej jednotliví redaktoři i přispěvatelé hodnotili a jakým způsobem jej charakterizovali v letech 2008, 2009, 2010 a 2011. V teoretické části pojednává o problematice konstrukce reality, reprezentaci, gatekeepingu a s tím souvisejících mediálních rutinách. Analytická část vychází z dat získaných metodou kvantitativní analýzy a porovnává výstupy z jednotlivých let z hlediska zvolených kategorií. Prostřednictvím analýzy je ověřována platnost teoretické části práce.

Klíčová slova

Konstrukce reality, gatekeeping, mediální organizace, mediální rutiny, reprezentace, mediální obraz, obsahová analýza, kvantitativní analýza, Václav Klaus, Reflex

Abstract

This thesis (Media image of Václav Klaus in weekly magazine Reflex in second presidential term) describes the way how the weekly Reflex shows president Václav Klaus during his second presidential mandate. This thesis focus on the media image of Klaus as its individual journalists and contributors evaluated him and how characterized him in the years 2008, 2009, 2010 and 2011. The theoretical part deals with the issue of construction of reality, representation, gatekeeping and media routines. The analytical part is based on data obtained by quantitative analysis and compares outputs of each year in terms of selected categories. Through the analysis of the verification of the theoretical part.

Key words

Construction of reality, gatekeeping, media organizations, media routines, representation, media image, content analysis, quantitative analysis, Václav Klaus, Reflex

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Cíle práce.....	10
2.1. Hlavní cíl.....	10
2.2. Dílčí cíle	10
3. Teoretická část práce.....	11
3.1. Sociální konstrukce reality	11
3.2. Mediální konstrukce reality.....	12
3.3. Reprezentace.....	14
3.4. Gatekeeping, mediální rutiny a organizace	16
4. Metodologická východiska	19
4.1. Výzkumná metoda.....	19
4.2. Operacionalizace.....	19
4.3. Výzkumné jednotky a kategorizace	20
4.3.1. Charakteristika týdeníku Reflex	21
4.3.2. Václav Klaus	23
4.3.3. Charakteristika zkoumaných období	25
4.4. Výzkumné otázky a hypotézy	26
4. Analýza	27
4.1. Celkový souhrn analyzovaných výtisků	27
4.2. Titulování Václava Klause	28
4.3. Spojení Václava Klause s jiným osobnostmi veřejného života.....	30
4.4. Postoje Václava Klause k zahraničním zemím a Evropské unii	33
4.5. Uskupení a politické strany v okolí Václava Klause	35
4.6. Projevy, názory, průzkumy	36
4.7. Témata a jiné	38

4.8. Obrazová část	40
4.9. Shrnutí.....	41
5. Závěr	43
6. Seznam literatury a pramenů	45
7. Seznam tabulek a grafů	49
8. Seznam příloh.....	50
9. Přílohy	51

1. Úvod

Hlavním úkolem masových médií v demokratickém světě je šíření informací. Jejich význam je také důležitý pro politické procesy a především pro všechny typy voleb. Samy politické strany chtějí vědět, co si jejich voliči přejí a jakou odezvu mají jejich strany v médiích, ať už v období těsně před volbami, či v průběhu trvání jejich mandátů (Schulz et. all, 2011: 14). Politici jsou středem veřejného zájmu a média jsou v podstatě povinna je neustále sledovat a informovat o nich objektivně a neutrálně. Žurnalisté však nejsou schopni objektivně znázorňovat realitu, protože vždy existuje několik různých variant toho, co se stalo (Kunczik, 1995: 124). Zvláště ve společenských zpravodajsko-publicistických časopisech lze předpokládat vyšší úroveň subjektivity. Týdeník Reflex mezi tyto časopisy patří a toto tvrzení obhajuje i komentář z jejich webových stránek: „Reflexu vždycky jde na prvním místě o to, co je podstatné, třebaže často i dost nevážnou formou.“¹ Reflex tedy informuje o aktuálním společenském dění, avšak jej podává s nižší mírou objektivity.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat analýzou mediálního obrazu Václava Klause, který mu připisují redaktoři týdeníku Reflex. Zaměřili jsme se na první čtyři roky jeho z jeho prezidentského mandátu. Toto období by mělo přinést dostatečný vzorek k vytvoření mediálního obrazu a popisu základních charakteristik, které jsou Klausovy udělovány. Navíc se v těchto letech odehrávalo několik zlomových událostí, které mohly mít na informování o Václavu Klausovi vliv. Mohou to být problémy v Občanské demokratické straně, dlouhotrvající ratifikace Lisabonské smlouvy či české předsednictví Evropské unii.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních částí. V první části budou představeny hlavní cíle práce, kterých bude třeba dosáhnout. Druhá část se zabývá teorií sociální konstrukce reality podle Petera L. Bergera a Thomase Luckmanna a na to navazující mediální konstrukce reality. Tyto dvě složky tvoří teoretický základ celé práce. Aby bylo možné vypracovat mediální obraz osoby Václava Klause, je třeba teoreticky objasnit základní způsoby reprezentace. Teoretickou část uzavírá kapitola věnovaná gatekeepingu, mediálním rutinám a mediální organizaci. V další části práce budou stanovena metodologická východiska a utříděny kategorie, ze kterých bude vycházet samotná analýza. Část týkající se metodologie bude obsahovat charakteristiku vývoje týdeníku Reflex, stručný životopis Václava Klause i charakteristika zkoumaného období. Zvláště charakteristika zkoumaného

---

¹ /online/ O Reflexu. Dostupné z: <<http://www.reflex.cz/clanek/system-o-reflexu/36388/o-reflexu.html>> [3.4.2012]

období by měla napovědět, co bude ve výzkumu podstatné a na co je třeba se zaměřit. Poslední částí práce je samotná analýza mediálního obrazu. Ta by měla objasnit, jaké charakteristiky udělují Klausovi v Reflexu, s jakými událostmi jej nejčastěji spojují a zda s sebou tato označení nesou konotace.

2. Cíle práce

2.1. Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je zjistit, jaké charakteristiky týdeník Reflex uděloval Václavu Klausovi během jeho druhého prezidentského období a v souvislosti s jakými tématy o Klausovi informoval, a zda se tyto charakteristiky v průběhu zkoumaného období změnily. Pro tuto analýzu jsem vybrala všechna čísla týdeníku Reflex z let 2008 až 2011, tzn. první čtyři roky Klausova druhého prezidentského mandátu. Vybraný vzorek by měl celou situaci dostatečně reprezentativně pokrýt. Výstupy z jednotlivých let zpracuji kvantitativní obsahovou analýzou a následně je mezi sebou srovnám.

2.2. Dílčí cíle

Charakteristiky udělované prezidentu Václavovi Klausovi v Reflexu zastřešují dílčí cíle práce. V první řadě je však třeba analyzovat (pomocí kvantitativní analýzy) vybrané médium v jednotlivých sledovaných obdobích z hlediska frekvence informací věnovaných tématu Václava Klause a to ve spojení s jeho největšími kauzami. Dále bude třeba provést komparaci těchto zjištění a pomocí této komparace zjistit, ve kterém časovém úseku využilo zkoumané médium nejvíce prostoru k informování o činech Václava Klause a jaké události měli na toto informování vliv. Celý mediální obraz se pokusím dokreslit kvalitativní interpretací zjištěných výsledků analýzy.

3. Teoretická část práce

Tato práce není omezena pouze na samotný výzkum, je třeba vysvětlit i procesy, které provází produkci obsahu v médiích. V této kapitole se tedy budu zabývat konstrukcí reality, gatekeepingem a reprezentací.

3.1. Sociální konstrukce reality

Hlavním teoretickým východiskem této práce je kniha Sociální konstrukce reality autorů Petera L. Bergera a Thomase Luckmanna (1999: 9-70).

Autoři definují realitu jako „vlastnost náležejícím jevům, kterým přisuzujeme existenci, nezávislou na naší vůli“ a definují vědění jako jistotu, že tyto jevy jsou skutečné a jsou nositeli určitých vlastností. Právě „realita“ a „vědění“ jsou jejich ústředními východisky. Tyto pojmy jsou však sociálně relativní, vzhledem k faktu, že každý jedinec se pohybuje v jiné realitě a tyto naše „reality a vědění jsou vázány na jisté sociální kontexty.“ Právě kvůli této různorodost mezi společnostmi ve smyslu toho, jaké vědění je dané, vysvětlují Berger s Luckmannem nutnost sociologie vědění. Tvrdí, že „sociologie vědění musí zkoumat vše, co je ve společnosti považováno za vědění a to bez ohledu na platnost či neplatnost tohoto vědění.“ Náplní sociologie vědění je analýza sociálního vytváření reality. To znamená, že se snaží pochopit procesy, kterými se realita vytváří. Člověk tuto realitu považuje za samozřejmou (Berger, Luckmann: 1999: 9-12).

Počátky sociologie vědění se vztahují k německému filosofovi Maxovi Schelerovi, který pojem sociologie vědění uvedl do praxe. Scheler tvrdil, že „lidské vědění ve společnosti existuje a priori před individuální zkušeností a zároveň tuto zkušenost uspořádává co do jejího významu“², což je náš přirozený způsob pohledu na svět. Tento „relativně přirozený světový názor“ společnosti je považován za ústřední součást sociologie vědění. Schelerův způsob nahlížení na sociologii vědění je umírněný. Anglická větev sociologie vědění je poněkud radikálnější. Její zástupce Karl Mannheim nemá na věc tak filosofický pohled, jako Scheler. Tvrdí, že „vědění musí být považováno za vědění vždy z určitého úhlu pohledu.“³

Bergerovi a Luckmannovi (1999: 19) se však nelíbí, že „zájem sociologie vědění se na teoretické úrovni orientoval na epistemologické otázky, na empirické úrovni na otázky

---

² BERGER, Peter L.. LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK, 1999. ISBN 80-85959-46-1. s. 15

³ BERGER, Peter L.. LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK, 1999. ISBN 80-85959-46-1 . s. 17

dějin myšlení,“ protože oni sami do sociologie vědění nezahrnují epistemologické a metodologické problémy. Základní pojetí způsobu, jakým musí být úkol sociologie vědění vymezen, autoři převzali od Alfreda Schutze.

Podle sociální konstrukce reality je společnost objektivní realitou. Ta je provázána třemi procesy: externalizací, habitualizací a institucionalizací. Všechny projevy lidské činnosti jsou projevem externalizace. Habitualizace probíhá při opakování těchto činností, usměrní je a vytříbí. Opakované činnosti tedy nemusí být znovu definovány. Pokud se tento vzorec ujme, dochází k institucionalizaci.⁴ Instituce tímto procesem získávají své dějiny a řídí lidské chování (Berger, Luckmann, 1999: 56-70).

3.2. Mediální konstrukce reality

Sociálně-konstruktivistický přístup, který byl popsán v předchozí kapitole, náleží do čtvrté fáze výzkumu účinků médií – „dohodnutého“ vlivu médií. Tato teorie dominuje od 70. let 20. století a spočívá „v konstruování významů a v systematickém nabízení těchto významů publiku. Publikum tyto významy na základě jisté „dohody“ včleňuje (či nikoli) do svých osobních významových struktur, často formovaných předchozími kolektivními identifikacemi.“⁵ Čtvrtá fáze mediálních účinků má dva body. V tom prvním média „předvídatelným a typickým způsobem konstruují sociální procesy a historii (ve fikci stejně jako ve zpravodajství).“ Ve druhém bodě „lidé v publiku sami pro sebe konstruují svůj vlastní pohled na sociální realitu a své místo v ní ve spolupráci se symbolickými konstrukcemi nabízenými médii.“⁶ Tímto je de facto definován vztah médií k realitě. Je však třeba tuto teorii rozvést.

Kunczik (Kunczik, 1995: 124-125) odkazuje na práci Winfrieda Schulze o Konstrukci reality ve zpravodajských médiích (1976). Schulz se v této stati zříká představy, že by „žurnalisté byli schopni objektivně znázorňovat realitu.“ Všechny předchozí studie, které se snažily dokázat, že realita zobrazená v médiích se neshoduje s realitou faktickou, tedy tou skutečnou, označuje Schulz za zásadně špatné, protože „o tom, co se skutečně stalo, nelze dosáhnout žádného intersubjektivního závazného konsensu.“ Na základě zkušeností totiž každý jedinec vnímá realitu jiným způsobem. Za jedinou možnost považuje Schulz porovnání jednotlivých zdrojů mezi sebou. Toto srovnání však nemůže být interpretováno jako správné nebo špatné.

---

⁴ Tento proces lze aplikovat i na mediální rutiny, které jsou popsány níže.

⁵ MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál s.r.o., 1999. ISBN 8071782009. s. 363

⁶ *Tamtéž*

Jak již bylo zmíněno v kapitole zabývající se sociální konstrukcí reality, lidé považují svět okolo sebe za objektivní. S tím souvisí i teorie Waltera Lippmanna (DeFleur, 1996: 268), která říká, že „lidé nejednají na základě toho, co se doopravdy děje nebo stalo, ale na základě toho, co si myslí, že se děje, podle obrazů, které jim poskytuje tisk – na základě významů a výkladů, které mají začasť málo společného s tím, co se skutečně stalo.“ De Fleur dále tvrdí, že jde o teorii konstruování významu, „neboť ta se soustřeďuje na vliv mediované reality.“ Média tedy strukturují realitu podle svých vlastních zájmů a potřeb a jako takovou ji poté předkládají publiku.

Masová média tedy nejsou „vybavena schopností mimetického zobrazování skutečnosti. Realita z tohoto pohledu zpravodajské pohledy nepředchází a neodráží se v nich, ale je konstruována teprve ve chvíli, kdy je definována.“ Realita z hlediska sociální interakce tedy podle této teorie neexistuje, dokud není někým definována nebo interpretována (Reifová, 2004: 106 – 107).

Tento konstruktivistický přístup k médiím má blíže ke kulturní tradici⁷, což potvrzuje i Sedláková ve své stati Mediální konstrukce reality – reprezentace druhých (in: Média dnes, 2008: 145-160). Mediální realita vychází ze dvou zdrojů interakcí. Jeden zdroj zobrazuje události odehrávající se ve vnějším světě a jejich vlastnosti a druhý zobrazuje schémata zpracování událostí a pravidla fungování mediálního systému. Sedláková odkazuje na Reifovou (2004: 107), která tvrdí, že „vznik reality v masových médiích a jejich zpravodajských obsazích probíhá za účasti publika tak, že masová média nekoordinují své významy s realitou na nich nezávislou, ale naopak na straně publika dochází ke koordinaci skutečnosti s mediálními významy.“ Pouze výseky skutečnosti stvrzené v mediálním zobrazení získávají status reality. Sedláková dále říká, že obraz světa, který média produkují, je lidským výtvozem, nikoli zachycením či odrazem reálně existujícího.

Je třeba také definovat pojem mediální obraz, kterým se tato práce zabývá. Sedláková (2008: 150) jej vykládá jako reprezentaci jevu, osoby či situace, jež se skrze externalizaci a objektivizaci podílí na utváření reality a formuje vnímání a přístup příjemců k tomuto jevu, osobě či situaci. Podle Reifové (2004: 170) má obraz schopnost manipulovat, zbavovat diváky reflexe, a podporovat jejich pasivitu, je spřízněný s předsudky, míněním, falešnými představami a klamem, a vylučuje možnost racionální úvahy, a dále má fragmentarizující vliv na lidskou subjektivitu i společnost.

---

⁷ MCQUIAL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál s.r.o., 1999. ISBN 8071782009. s. 364

3.3. Reprezentace

Slovník mediální komunikace (Reifová, 2004: 211-212) definuje reprezentaci jako „způsob uchopování skutečnosti prostřednictvím znakového systému, zejména pomocí přirozeného jazyka.“ Proces reprezentace přenáší něco minulého nebo nepřítomného do přítomnosti a tak je současné realitě dodáván význam. Tím, jak realitu uchopíme, konstruujeme její určitou verzi. Jak již bylo zmíněno výše, nereprezentovaná skutečnost je neuchopitelná a nelze ji ani myslet. S. Hall rozlišuje tři teorie reprezentace reality – reflexivní, intencionální a konstruktivistickou. Konstruktivistická teorie reprezentace vychází z toho, že nezprostředkovaný přístup ke skutečnosti není možný, není tedy možná ani naprostá objektivita (Reifová, 2004: 212).

Reprezentace v souvislosti s mediálními významy a obsahy má několik významů. Burton (2001: 186) uvádí čtyři rozlišení podle Richarda Dyera (1985): výraz *re-representace* se zabývá využitím rozmanitých jazykových prostředků, tedy ke zvyklostem, které se užívají při re-representaci světa příjemcům. Druhým významem je *reprezentativnost*, tedy typizace a to, do jaké míry jsou osoby použité ve sdělení charakteristické pro určité sociální skupiny. Tento význam reprezentace má blízko ke *stereotypizaci*, kterou se zabývám níže. Výraz *reprezentace* se užívá i jako převedení a zabývá se způsobem, jakým instituce a osoby odpovědné za reprezentaci vytvářejí mediovaný text a jak tento text ovlivňuje reprezentování, zvláště v genderových případech při převádění rodu. Posledním významem, který Dyer uvádí je *pochopení*. V textu jsou přítomné určité signály, které by si příjemce měl určitým způsobem interpretovat,⁸ může se však stát, že si text interpretuje úplně jiným způsobem, než je mu nabízeno.

Sedláková ve své stati *Mediální konstrukce reality – reprezentace druhých* (in Média dnes, 2008: 145-160) rozlišuje dva reprezentativní přístupy vysvětlující zprostředkování reality v médiích. První přístup specifikuje pojem *reprezentovat* ve smyslu zastupovat. Mediální obrazy vidí jako zastupující nějakou událost či osobu. Předpokladem tohoto přístupu je preexistence reality, kterou média zachycují a odrážejí. Reprezentuje otázky týkající se zobrazování určitých jevů či událostí v médiích a zohledňuje jejich vztah k sociální realitě a při výzkumu mediálních obsahů klade důraz na sledování rozdílu mezi skutečností a její reprezentací. Tento způsob reprezentace reality se kryje s Dyerovou reprezentativností. Druhý přístup charakterizuje reprezentovat jako „něco prezentovat nebo

---

⁸ Tomuto způsobu interpretace, který podavatel zamýšlí, se říká preferované čtení. Termín definuje Stuart Hall. (Burton, 2001: 186)

opakovaně zobrazovat.“⁹ Sedláková to vykládá spíš jako re-prezentaci světa, tedy proces vytváření reality v rámci daného mediálního sdělení. Konstrukce vzniká až na základě rozhodnutí, co zaznamenat a jakým způsobem. Tento typ reprezentace je ovlivněn kontextem svého vzniku a kulturou, v níž působí (in *Média dnes*, 2008: 148).

Burton (2001: 197-199) rozlišuje tři druhy reprezentace jednotlivců a sociálních skupin v médiích, a to typy, stereotypy a archetypy. Jako typy jsou označeny postavy, které „jsou prezentovány jako jedinečné lidské bytosti, ale charakteristické jsou více tím, co reprezentují (tedy „typizují“), než tím, že by to byly jedinečné lidské bytosti.“¹⁰ S typy pracuje beletrie, která na jednotlivé postavy nahlíží jako na typ učitele apod. Tyto postavy lze poté rozpoznat díky určitým pravidelnostem v jejich popisu, které odpovídají žánru, ale jsou příliš prokreslené na to, aby se staly stereotypem. Typy většinou neexistují v reálném světě.

Další kategorií jsou stereotypy. „Stereotyp je zjednodušenou reprezentací nějakého lidského projevu, rysu či postoje.“¹¹ Ustanovuje se tím, že se v průběhu let objevuje jako re-prezentace některých projevů, rysů či postojů, a to nejen v médiích, ale i v každodenním kontextu. Jedná se o určitou deformaci původní předlohy, protože jisté rysy zjednodušuje a současně toto zjednodušení přehání. Právě kvůli těmto detailům je snadné jej rozpoznat. „Stereotypy jsou konstitutivním prvkem sociální konstrukce reality – jsou především typizovanými nositeli soudů, postojů, názorů, případně předsudků.“¹² Vlivným šířitelem stereotypů jsou média, avšak „stereotypy vznikají i v každodenním životě jako součást společenského konstruování skutečnosti.“¹³ Stereotypní reprezentaci rozvádí i Sedláková, a to podle dalších čtyř základních vlastností podle Dyera (1993). Jedná se o „schopnost uspořádat realitu a vytvářet svět, kterému rozumíme; zkratkovitost, zjednodušování a selektivní přístup k posuzovaným objektům [...]; odkazování ke světu a parciální zkušenosti, kterou generalizuje a projektování hodnot „naší společnosti“ na okolní svět [...].“¹⁴

---

⁹ FORET, Martin, LAPČÍK, Marek, ORSÁG, Petr, (eds). *Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008. ISBN 2008 9788024420233 (brož.). s. 148

¹⁰ BURTON, G., JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: Barristel & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6. s. 188

¹¹ *Tamtéž*.

¹² BURTON, G., JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: Barristel & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6. s. 189

¹³ *Tamtéž*.

¹⁴ FORET, Martin, LAPČÍK, Marek, ORSÁG, Petr, (eds). *Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008. ISBN 2008 9788024420233 (brož.). s. 153-154

Poslední kategorií reprezentace jsou archetypy. Většinou se jedná o hluboce zakořeněné typy v jednotlivých kulturách. Archetypy „[...] ztělesňují nejhlubší přesvědčení, představy, hodnoty a případně i předsudky platné v celé kultuře.“ Mediální komunikace archetypy přebírá z analytické psychologie C. G. Junga¹⁵ a „posiluje, takže nemají konstitutivní charakter a vyskytují se ve více žánrech.“ (Burton-Jirák 2001: 191).

Burton (2001: 191-192) dále uvádí, že re-representace jakýchkoliv typů je potřeba z něčeho zkonstruovat. Reprezentace jsou totiž sestaveny z určitých elementů a funguje u nich princip opakování a posilování. Mezi základní elementy reprezentace podle Burtona patří fyzický zjev, věk, etnikum, povolání či rod, ale také určité typy chování, jednání a vztahů. Médium při konstrukci re-representace využívá i výrazových prostředků, které má k dispozici. Odráží tak sociálně-kulturní charakteristiky společnosti.

V této práci se pokusím zjistit, zda se vybrané médium, tedy týdeník Reflex, podílí na typizaci výše znázorněným způsobem ať už v podobě typizací, stereotypizace nebo archetypizace. Nebudu se však zabírat analýzou osob a ega jako takových. Analýzu budu soustředit pouze na mediální reprezentaci a obraz Václava Klause jako prezidenta republiky, který týdeník Reflex svým čtenářům předkládá.

3.4. Gatekeeping, mediální rutiny a organizace

Termín *gatekeeping* se používá s odkazem na práce Kurta Lewina (Kunczik, 1995: 114, Reifová, 2004: 70, McQuail, 2007: 241), ve kterých se jedná o analýzu rozhodovacích procesů uvnitř jednotlivých skupin. Kunczik (1995: 114) uvádí, že Lewinovým cílem bylo zjistit, „zda se má masmediální reklamní tažení, které mělo ovlivnit změnu stravovacích návyků během války, obracet na obyvatelstvo jako na celek, nebo pouze na jisté, „strategicky“ rozhodující osoby.“ Reifová (2004: 70) dodává, že Lewin dále *gatekeeping* aplikoval na rozhodovací procesy v malých skupinách a poté označil osobu, která má vliv na to, které zboží projde branou a bude spotřebováno.

Na médiích tento proces zkoumal David M. White. Zaměřil na činnost redakce při vybírání obsahu, který tvoří základ zpravodajství těch určitých novin. Soustředil se na vliv subjektivního rozhodnutí v redakcích a zjistil, že toto rozhodování při výběru (z přijatých agenturních zpráv) je ve všech redakcích příliš shodné a není tak subjektivní, jak

---

¹⁵ Archetyp podle analytické psychologie Carla Gustava Junga je používán k označení nevědomých prvků v duševním životě člověka, které mají obecný charakter, tj. jsou společné všem lidem, mají formu obrazů spojených s pocity a vykonávají v psychice dynamický vliv. Velký sociologický slovník (1996). Praha: Karolinum. s. 104

předpokládal. Je tedy jasné, že obsah zpravodajských médií má sklon se formovat podle shodných pravidel a že média mají tendenci se chovat stejně (McQuail, 2007: 241). Gatekeeper tedy vybírá, které události budou veřejné a které ne, a formuje postoje recipientů. Podle Kunczika (1995: 115) výběre jednoho tématu však „utiskuje“ témata jiná a formuje tak postoje příjemců.

McQuail (2007: 243) uvádí, že koncepce gatekeepingu vychází z předpokladu, „že v reálném světě existuje daná, konečná, poznatelná realita událostí a úkolem médií je roztrždit tyto události podle vhodných kritérií reprezentativnosti a závažnosti (relevance).“ Tuto teorii McQuail podkládá studií J. Fishmana, který tvrdí, že zpravodajství buď odráží, nebo pokrývá realitu poskládanou z faktů a událostí, které jsou nezávislé na tom, co si o nich pracovníci myslí a jak s nimi nakládají.

Samotný výběr zpráv ani jeho konstrukce však nejsou náhodné ani subjektivní. Výběr závisí na interpretaci a závažnosti tématu, což McQuail (2007: 243) považuje za kritéria vztahující se k byrokratickým institucím, které mohou být samotným zdrojem zpráv či samy události vytvářejí. Hlavní faktory shrnující konečný výběr však shrnuje pod položky „lidé“, „místo“ a „čas“ a jejich kombinace. McQuail (2007: 242) dále uvádí, že přednost dostanou ty zprávy, „které se odehrávají v krátkém časovém intervalu, mají velký rozsah a velkou intenzitu, jsou jasné a jednoznačné, jsou nečekané, mají kulturně blízko k předpokládanému publiku a mají jistou kontinuitu – již se ve zpravodajství vyskytly a korespondují s minulými obrazy a s vytvořeným očekáváním.“

Studie Davida M. Whitea dokazují, že je jedním z kritérií výběru informace právě jeho domnělý vztah k publiku (Kunczik, 1995: 116). Zásah publika je závislý mimo jiné na sociodemografických faktorech jako výše příjmu, dosažené vzdělání, věk a pohlaví. Z těchto faktorů vycházejí i média, která se na ně úmyslně zaměřují. Dalším podstatným bodem zásahu publika je i žánrové zaměření média (McQuail, 2007: 331-334). Na základě těchto proměnných je možné předpovídat, jakými tématy se médiem bude zabývat.

Některé zprávy jsou již naplánovány dopředu, je však třeba čelit neočekávaným událostem. Vzhledem k časové tísni, v jaké jsou tyto zprávy tvořeny, ustanovují se rutinizované postupy. Reese a Shoemakerová (1996: 104) uvádí tři otázky, které umožňují tyto rutiny naplnit: a) Co je přijatelné pro spotřebitele (publikum)? b) Co je médium schopné zpracovat? a c) Jaký materiál je k dispozici od externích zdrojů? Editor musí zvážit všechny tři otázky předtím, než zprávu zveřejní, tedy vybere, které zprávy jsou k dispozici, vyhovují publiku a zároveň splňují potřeby organizace (týkající se např. požadavků na prostor). Následně se rutiny dělí do tří skupin podle směru, kterým se

orientují. Ty v zásadě odpovídají McQuailovým faktorům ovlivňují výběr, tedy lidem, místě a času.

Orientace na publikum souvisí se zpravodajskými hodnotami,¹⁶ které novinářům umožňují vybírat zprávy a Shoemakerová (1996: 108) mezi ně řadí tzv. obranné rutiny (defensive routines). Ty s sebou nesou požadavek objektivity, která, jak uvádí Guy Tuchmanová, chrání organizaci před vnějším nátlakem.

Co se týče rutin orientovaných na zpracování zpráv, jsou ustanoveny různé žánrové struktury, podle kterých je článek tvořen (např. zpráva ve tvaru obrácené pyramidy).

Poslední typ rutin se orientuje na externí zdroje. Ty využívají zpravodajské sítě (news nets), pojem, který zavedla Tuchmanová jako metaforu k rybářské síti (McQuail, 2007: 245). Vychází z představy, že média mají jen omezené schopnosti k zachycení všech informací, které jsou denně produkovány. Média ze zkušenosti však ví, která místa, instituce a časové momenty představují vysokou pravděpodobnost výskytu důležité události. Oka sítě jsou podle toho rozložena tak, aby důležité události novinářům neunikly. Síť je napojena i na tiskové agentury, místní dopisovatele i individuální zdroje (Trampota, 2006: 56). Nej hustější síť je v místech, kde se koncentruje moc, z čehož lze odhadnout, kde se události budou vlastně dít. Tyto události musí splňovat zájmy publika (McQuail, 2007: 245).

Aby však médium bylo schopno naplno fungovat, je třeba utřídit hierarchii organizace a jejím jednotlivým členům rozdělit funkce. Pamela Shoemakerová (1996: 145) rozlišuje tři hlavní linie. Dolní linii zastávají zaměstnanci, jako novináři, reportéři a lidé, kteří shromažďují a třídí hrubý materiál. Do střední linie spadají manažeři, editoři, producenti a ostatní zaměstnanci, kteří koordinují procesy a zprostředkovávají komunikaci mezi dolní a horní linií. Tato horní linie řídí firemní politiku, sestavují rozpočty, činí důležitá personální rozhodnutí, chrání obchodní a politické zájmy firmy, a když je třeba, brání zaměstnance organizace před vnějšími nátlaky. Role, které tito lidé plní v organizaci, do značné míry determinují jejich pohled. Tato institucionální postavení určují sílu svěřené roli, i když se mohou vzájemně ovlivňovat a může docházet ke střetům zájmů těchto skupin.

---

¹⁶ Primární zpravodajské hodnoty sestavili Galtung a Ruge (1965). Jedná se o rozměr události, blízkost, jasnost, omezený časový rozměr, závažnost, souznění, personifikace, negativnost, významnost, drama a akce (McQuail, 2007: 302)

4. Metodologická východiska

4.1. Výzkumná metoda

Jak jsem již zmínila, k dosažení cíle budu aplikovat kvantitativní obsahovou analýzu. Ta je vysoce strukturovaným a selektivním procesem a jejím charakteristickým rysem je vysoký stupeň ověřitelnosti. Umožňuje zpracovat velké množství textů, což bylo pro tento výzkum podmínkou (Reifová, 2004: 21, Scherer, 2011: 29). Při výzkumu jsem vycházela z metodologie Klause Krippendorffa popsané v *Content analysis: An Introduction to Its Methodology* (1981). Mým úkolem je zjistit, ve kterých člancích a v jaké souvislosti se v týdeníku Reflex nejčastěji objevovalo jméno Václava Klause, tedy tematickou agendu v jednotlivých zkoumaných obdobích.

4.2. Operacionalizace

Výzkum tematické agendy médií je pojem, který Trampota s Vojtěchovskou (2010: 100) vysvětlují jako soubor témat, která se v obsahu médií objeví. V této práci je soubor témat zúžen jen na ta, která nějakým způsobem souvisí s Václavem Klausem, avšak je rozšířen o období, kterými se analýza bude zabývat, tedy roky 2008, 2009, 2010 a 2011. Výzkumný vzorek zpočátku představují všechny výtisky týdeníku, po jejich analýze byly vyřazeny ty, které neodpovídaly výzkumu, tedy ty, ve kterých nebylo zmíněno jméno Václav Klaus v jakémkoliv pádě, a ty, ve kterých nebyla žádná obrazová informace, která se Klause týká.

V letech 2008 a 2010 bylo vydáno 51 čísel týdeníku (čísla 51 a 52 v roce 2008 a čísla 50 a 52 v roce 2010 vyšla jako dvojčísla), v letech 2009 a 2011 týdeník Reflex vyšel v 52 číslech. Celkový zkoumaný vzorek tedy čítá 206 výtisků týdeníku. Vzhledem k nerelevantnosti některých vzorků se konečné číslo ustálilo na 119 výtiscích (viz Tabulka č. 1).

Vzorky ze zmíněných let byly vybrány kvůli platnosti prezidentského mandátu Václava Klause a měly by tak definovat obraz prezidenta, který týdeník Reflex předkládá svým čtenářům. Po důkladném zvážení byly vybrány jen ty rubriky, které se věnují politickým tématům. Jeden výtisk týdeníku by měl dostatečně pokrýt politické dění uplynulého týdne, a díky časovým rezervám by měl informace zařadit do kontextu aktuálního dění lépe, než je tomu u deníků. Nebudu však zkoumat internetovou podobu týdeníku www.reflex.cz,

vzhledem k tomu, že na webové stránky týdeníku je do neplacené sekce umisťován jen výběr článků a v placené sekci se objevují tytéž články, jako v tištěné podobě.

Samotný týdeník Reflex jsem si vybrala z toho důvodu, že jej již několik let odebírám a jsem již seznámena s názory redaktorů. Reflex sleduje současné politické dění velmi podrobně a vzhledem k jeho prodanému nákladu ve sledovaném období je nejprodávanějším zpravodajským týdeníkem u nás.¹⁷

4.3. Výzkumné jednotky a kategorizace

Výzkumné jednotky představují články zabývající se politickou situací u nás i v zahraničí a veškeré obrazové informace zobrazující Václava Klause, tedy fotografie i s popiskami, které jsou u článků umístěny, fotomontáže, karikatury a komiks Zelený Raoul. Hlavním kritériem zkoumání byly celé články, odstavce i jednotlivé věty, které se nacházely v následujících rubrikách: Editorial, Reportáž, Problém, Komentář, Reflexe (a podrubriky), Risk a zisk, Média, Téma Reflexu, Aktuálně a Reflexář.¹⁸

Do analýzy byly zařazeny všechny články z výše jmenovaných rubrik, ve kterých se objevilo jméno Václav Klaus v libovolném pádě a libovolném kontextu. Pokud některé vydání týdeníku Reflex toto jméno neobsahovalo, bylo vyloučeno z analýzy. Každý článek jsem zařadila do tabulky, ze které lze vyčíst, ve kterém vydání se jméno Václava Klause či obrazová informace týkající se jeho osoby objevila. (viz Příloha č. 1a, 1b, 1c a 1d). Samostatné rubriky jsou rozepsány podle níže popsané kategorizace.

V předchozích odstavcích jsem určila analyzované jednotky a použila jsem tzv. emergent kódování (Trampota, Vojtěchovská, 2010: 106). To určuje nejprve prozkoumání vzorku a až poté zařazení do jednotlivých kategorií. Jedná se o první stupeň kategorizace. Na základě obsahu zkoumaných článků jsem stanovila osm kategorií: A) Titulování Václava Klause, B) Spojení Václava Klause s jinými osobnostmi veřejného života, C) Postoje Václava Klause k zahraničním zemím a Evropské unii, D) Uskupení a politické strany v okolí Václava Klause, E) Projevy a výzkumy veřejného mínění týkající se Václava Klause, F) Témata a jiné a G) Obrazová část.

---

¹⁷ /online/ Unie vydavatelů. *Odhad čtenosti tisku*. Dostupné z:

<<http://www.unievydavatelu.cz/Default.aspx?section=30&server=1&article=103>> [4.4.2012]

¹⁸ Vzhledem k vývoji časopisu některé rubriky ve sledovaném období zanikly a jiné zanikly. V roce 2008 vycházely rubriky Problém, Risk a zisk a Média, které byly v roce 2009 nahrazeny rubrikami Téma Reflexu, Aktuálně a Reflexář. Rubriká Reportáž vycházela pouze v letech 2008 a 2009. Tematicky se tyto rubriky však shodují, jedná se jen o změnu názvu.

V druhém stupni kategorizace jsou analyzované kategorie rozděleny na jednotlivé podkategorie. Kategorie A) Titulování Václava Klause je rozdělena podle kritéria expresivity¹⁹, a to na (a) neexpresivní (tj. titule prezident, premiér a ekonom) a na (b) expresivní podle konotace (např. titule *zuřivý eurofob* je jasně negativní). Kategorie B) Spojení Václava Klause s jinými osobnostmi veřejného života je segmentována na čtyři podkategorie. Ve výzkumu se nejčastěji vyskytlo spojení (a) s Jiřím Paroubkem, (b) s Mirkem Topolánkem, (c) s Václavem Havlem a (d) s jinými. Do podkategorie (e) jsou zařazené ostatní osobnosti, které se v analýze nevyskytovali v takové četnosti. Podkategorie C) Postoje Václava Klause k zahraničním zemím a Evropské unii je rozdělena do čtyř segmentů, a to (a) Rusko, (b) Evropská unie – euroskepticismus, (c) Evropská unie – předsednictví a (d) Lisabonská smlouva. Do kategorie D) Uskupení a politické strany v okolí Václava Klause byly zařazeny (a) Občanská demokratická strana a (b) Jiná uskupení, kam řadíme i retrospektivní pohled na Občanské Fórum. U všech spojení bude zkoumán i kontext článku a jeho vyznění (konotace)²⁰. Výsledky nakonec budou vyjádřeny v grafické podobě. Poslední kategorie, která byla rozdělena, G) Obrazová část, se skládá z pěti podkategorií: (a) Titulní strana, (b) Zelený Raoul,²¹ (c) Fotografie, (d) Fotomontáže, (e) Karikatura. Semiotickým významem obrazové části se však zabývat nebudeme. Je však jasné, že vizuální zobrazení má i určitou vypovídající hodnotu k článku.

4.3.1. Charakteristika týdeníku Reflex

Týdeník Reflex vychází od dubna roku 1990. Prvním šéfredaktorem byl Petr Hájek, současný zástupce vedoucího Kanceláře prezidenta republiky.²² Reflex vydává společnost Ringier Axel Springer. Oficiální prezentace listu zní: „Prestižní společenský týdeník Reflex jde vždy k jádru věci a neuhýbá před konfrontací. Inteligentnímu čtenáři předkládá originální a neotřelý pohled na aktuální společenská, kulturní i politická témata; představuje české i světové osobnosti v prestižních interview a nabízí nové úhly pohledu na svět i životní styl. Reflex je již dvě desetky let časopisem výrazných a originálních autorů, fotografů i přispěvatelů.“²³

¹⁹ Expresivita se řadí do skupiny lexikálních jednotek, u kterých je kromě základního významu přítomen příznak citový nebo volní (Jílek, 2005: 23)

²⁰ Konotace je expresivní a stylistická složka, spoluvýznam. (Jílek, 2005: 39)

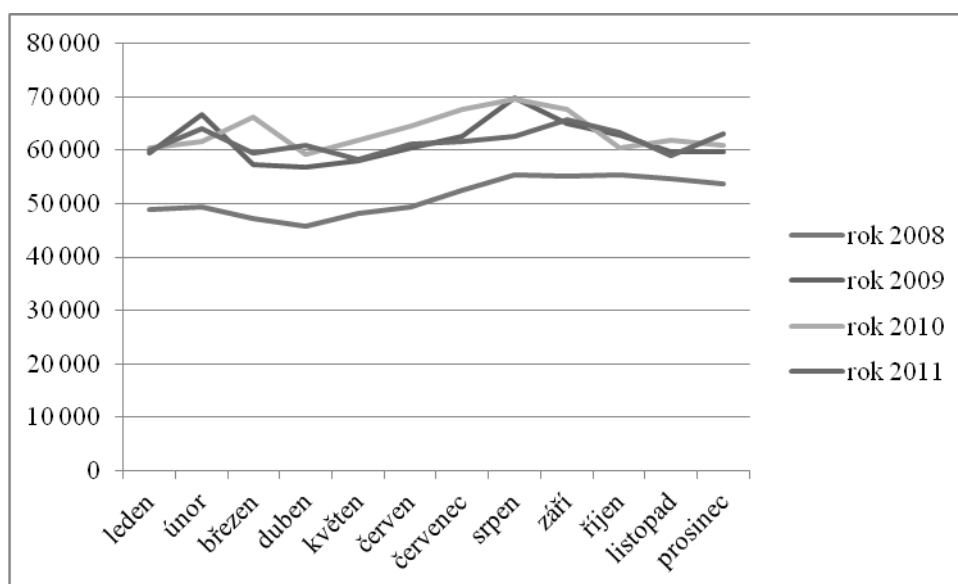
²¹ Zelený Raoul je rozdělen do dvou subkategorií, z nichž jedna kategorie náleží těm komiksům, které Václava Klause zobrazují jako hlavní postavu, a druhá náleží těm, kteří jej zobrazují jako vedlejší postavu.

²² /online/ O Reflexu. Dostupné z: <<http://www.reflex.cz/clanek/system-o-reflexu/36388/o-reflexu.html>> [2.3.2012]

²³ /online/ Týdeník Reflex. Dostupné z: <<http://www.ringieraxelspringer.cz/>> [2.3.2012]

Dnes se prezentuje především jako zpravodajský týdeník. Tištěný náklad na začátku sledovaného období, tj. v lednu 2008 byl 76 999 ks, prodaný náklad 47 970 ks. Na konci sledovaného období, tj. v prosinci 2011 byl tištěný náklad 95 932 ks a prodaný náklad 63 165 ks.²⁴ Podrobné údaje o tištěném nákladu jsou podrobně uvedeny v grafu č.1 a grafu č.2 a v příloze č. 2.²⁵

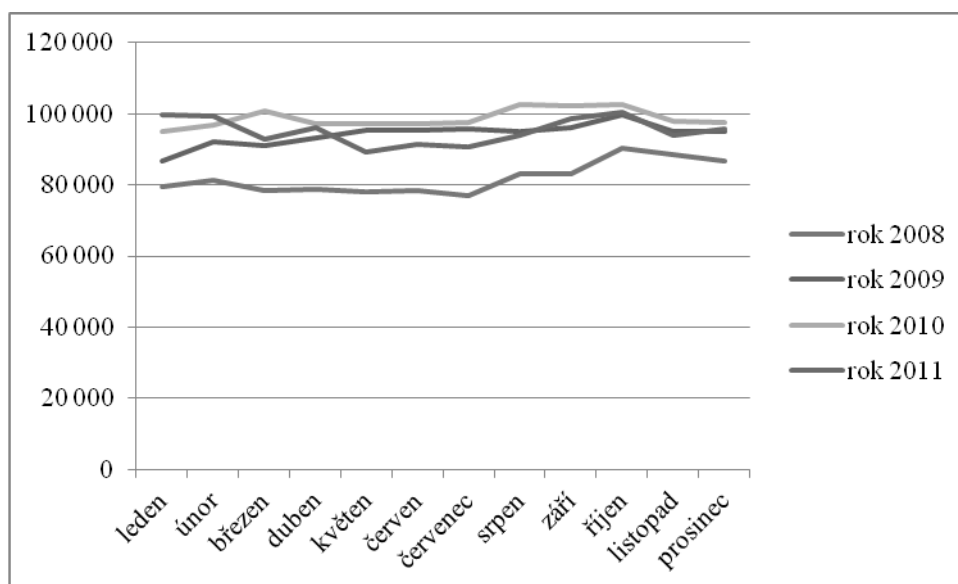
Ve zkoumaném časovém období se v týdeníku vystřídají tři šéfredaktoři. Do června roku 2008 tuto pozici zastával Petr Bílek, po něm nastoupil na místo šéfredaktora Pavel Šafr, který v této funkci setrval až do června roku 2011. Vystřídal jej Ivan Hamšík, který Reflex vede až do současné doby. Šéfredaktor v tomto výzkumu zastává pozici gatekeepera, protože vybírá témata, která se v týdeníku objeví (viz kapitola 3.4). Během zkoumaného období se kromě již zmíněných změn rubrik změnil i layout celého časopisu a to nejvíce s nástupem Pavla Šafra na pozici šéfredaktora.

Graf č. 1 – Prodaný náklad ve zkoumaném období

²⁴ /online/ ABC ČR. *Ověřovaná data*. Data dostupná z <<http://www.abccr.cz/overovana-data/>> [2.3.2012].

²⁵ /online/ ABC ČR. *Ověřovaná data*. Data dostupná z <<http://www.abccr.cz/overovana-data/>> [2.3.2012]. Do tištěného i do prodaného nákladu je započítán souhrnný náklad (tedy i s čísly, která obsahovala DVD či jinou přílohu). Náklad na <www.abccr.cz> je ověřen jen do června 2011.

Graf č.2 – Tištěný náklad ve zkoumaném období

4.3.2. Václav Klaus

Václav Klaus se narodil 19. června 1941 v Praze, kde také žil celý život. Na Vysoké škole ekonomické absolvoval v roce 1963 obor zahraniční obchod. Následně nastoupil na místo v Ekonomickém ústavu Československé akademie, odkud byl v roce 1971 propuštěn.²⁶ Sám Klaus tvrdí, že byl propuštěn pro své „nemarxistické názory“.²⁷ Po čtrnácti letech práce ve Státní bance československé nastoupil v roce 1987 na místo vedoucího vědeckého pracovníka Prognostického ústavu ČSAV. Tím se dostal až jádru Občanského fóra a po listopadovém převratu byl jmenován ministrem financí a zvolen předsedou Občanského fóra. Na jaře roku 1991 zakládá pravicovou stranu západního standartu, tedy Občanskou demokratickou stranu, ve které je zvolen předsedou. ODS zvítězila ve volbách a Klaus nastoupil na pozici premiéra České republiky.²⁸ Se Slovenskem vedl debatu o rozdělení Československa a podle svých slov se snažil „zajistit pokračování transformace země od komunismu ke kapitalismu.“²⁹

Při dalších volbách v roce 1996 obhájil vedoucí pozici ODS, avšak o rok později, po rozpadu koalice, podal demisi. Po předčasných volbách v roce 1998 se na další čtyřleté

²⁶ KOMÁREK, Martin, KASALOVÁ, Jana. *GEN: 100 Čechů dneška. Díl 1, 25 osobností GENU*. Praha: Fisher, 1994. ISBN 808591901X. s. 9

²⁷ /online/ KLAUS, Václav. *Místo autobiografie: určující momenty a vlivy*. Dostupné z: <<http://media.klaus.cz/files/autobiografie.pdf>>. s. 6. [5.3.2012]

²⁸ KOMÁREK, Martin, KASALOVÁ, Jana. *GEN: 100 Čechů dneška. Díl 1, 25 osobností GENU*. Praha: Fisher, 1994. ISBN 808591901X. s. 9

²⁹ /online/ KLAUS, Václav. *Místo autobiografie: určující momenty a vlivy*. Dostupné z: <<http://media.klaus.cz/files/autobiografie.pdf>>. s. 9. [5.3.2012]

volební období stal opět premiérem.³⁰ Pod jeho vedením proběhla dodnes diskutovaná privatizace jako součást přechodu ke kapitalismu.

Poprvé byl zvolen prezidentem v roce 2003, a to ve třetím kole. První kolo prezidentské volby se odehrálo 15. ledna. V prvním kole proti Klausovi nastoupil kandidát za ČSSD, bývalý ministr spravedlnosti a soudce Jaroslav Bureš, Petr Pithart za KDU-ČSL a Miloslav Kříženecký za KSČM. Václav Klaus společně s Petrem Pithartem postoupili do druhého kola první volby, avšak ani v něm ani v třetím kole poslanci a senátoři prezidenta nezvolili. Druhá volba probíhala 24. ledna 2008. Václav Klaus byl opět nasazen za ODS. Petr Pithart do druhé volby nasazen nebyl, místo něj se menší strany dohodly na senátorce Jaroslavě Moserové a ČSSD propagovala kandidaturu Miloše Zemana. Klaus s 89 hlasy získanými v Poslanecké sněmovně a Moserová s 43 hlasy ze Senátu postoupili do druhého kola a do třetího kola, ale ani v jednom nebyl zvolen žádný kandidát. Klaus ve všech kolech získával většinu v Poslanecké sněmovně, jeho protikandidáti naopak v Senátu. Parlament byl tedy nucen přistoupit ke třetí volbě prezidenta. Protikandidátem Klause se stal bývalý ministr školství Jan Sokol. Klaus opět získal převahu v Poslanecké sněmovně, Jana Sokola podporoval více. V prvních dvou kolech se však parlament nedohodl na žádném z kandidujících. Ve třetím kole třetí volby byl nakonec zvolen Václav Klaus celkem se 142 hlasy.³¹

Během svého prvního prezidentského funkčního období se projevil především vetováním zákonů (např. zákonu o registrovaném partnerství).³² Když Česká republika vstoupila v roce 2004 do Evropské unie, Klaus tvrdil, že „nevstupujeme do Evropy, protože v té už dávno jsme a byli jsme v ní vždycky, [...]. Dnes vstupujeme do Evropské unie a náš úkole je proto daleko prozaičtější: umět se orientovat a pohybovat v bruselských strukturách a v jimi utvářeném složitém nadnárodním celku, který s poezií nemá nic společného. Nesmíme se tam ztratit. Musíme zajistit, aby nedošlo k rozmazání naší identity a ke ztrátě základních atributů českého státu, kterých si – pevně věřím – všichni vážíme a vážit budeme i nadále.“³³ Tím dal najevo svůj skeptický přístup k Evropské unii, který v dalších letech posiloval.

---

³⁰ /online/ KLAUS, Václav. *Prof. Ing. Václav Klaus, CSc. - životopisná dat.* Dostupné z: <<http://www.klaus.cz/clanky/2470>> [6.3.2012]

³¹ LUTIŠAN, Vojtěch. *Volba prezidenta republiky v České republice.* Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy Univerzity. 2008/2009. s. 26

³² /online/ KLAUS, Václav. *Prezident republiky vetoval antidiskriminační zákon.* Dostupné z: <<http://www.klaus.cz/clanky/418>> [6.3.2012]

³³ /online/ KLAUS, Václav. *Projev v předvečer vstupu České republiky do Evropské unie.* <<http://www.klaus.cz/clanky/2340>>

Václav Klaus kandidoval na prezidenta i podruhé v roce 2008. Prezidentské volby proběhly 8. a 9. února a jeho protikandidátem se stal profesor ekonomie Michiganské univerzity Jan Švejnar. V prvním, ve druhém ani ve třetím kole první volby nebyl zvolen ani jeden z kandidátů. Druhá volba proběhla 15. února a mezi kandidáty se připojila europoslankyně Jana Bobošíková, která však ještě před zahájením volby odstoupila. Klausovi se podařilo zvítězit až při třetím kole druhé volby a obhájit tak prezidentský mandát i do druhého funkčního období.³⁴

Za první čtyři roky druhého prezidentského mandátu se Klaus projevil především svým velmi negativním postojem k Evropské unii a k Lisabonské smlouvě. Tato fakta a témata spojovaná s Václavem Klausem v tomto období budou popsána v další části práce.

4.3.3. Charakteristika zkoumaných období

Zkoumané období je zaměřeno na trvání druhého prezidentského mandátu Václava Klause. I když prezidentský mandát má pětileté funkční období, tato práce je zaměřena pouze na první čtyři roky. Prezidentský mandát Václava Klause končí 7. března 2013, výzkum byl však ukončen posledním vydáním týdeníku Reflex z 29. prosince 2011. V této kapitole se budu snažit naznačit hlavní politické události, ke kterým se mohl Klaus vyjadřovat.

Počátek roku 2008 se nesl ve znamení prezidentských voleb, ve kterých Václav Klaus 15. února obhájl svůj mandát. V průběhu celého roku se na půdě Evropské unie projednávala ratifikace Lisabonské smlouvy, kterou Klaus odmítal podepsat. Celá ratifikace tedy byla předložena Ústavnímu soudu. Soudci však rozhodli, že Lisabonská smlouva není protiústavní, jak Klaus tvrdil.³⁵ Podle ročenky zpravodajského serveru www.idnes.cz mezi další hlavní politické události v Česku patří vyjednávání o postavení amerického protiraketového radaru v Brdech, říjnové komunální volby či volby nového vedení Občanské demokratické strany.³⁶

Rok 2009 byl rokem politické krize. Česká republika se 1. ledna ujala předsednictví Evropské unie a Klaus nadále odmítal ratifikovat Lisabonskou smlouvu. České předsednictví však narušil pád vlády ODS. Vzhledem k nemožnosti vypsání předčasných

---

³⁴ LUTIŠAN, Vojtěch. *Volba prezidenta republiky v České republice*. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy Univerzity. 2008/2009. s. 40

³⁵ /online/ BARTOŠ, Adam A., NĚMCOVÁ, Barbora. *Lisabonská smlouva nejde proti české ústavě, rozhodl soud*. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/lisabonska-smlouva-nejde-proti-ceske-ustave-rozhodl-soud-pm5-/domaci.aspx?c=A081126_085053_domaci_adb> [6.3.2012]

³⁶ /online/ IDNES.CZ. *Události roku 2008*. Dostupné z: <http://data.idnes.cz/g/rocenka_2008/rocenka_2008_Z.html> [6.3.2012]

voleb, Česko vedla úřednická vláda Jana Fischera. Na podzim si Česká republika vyjednala výjimku z Lisabonské smlouvy a ta mohla být tedy konečně podepsána.³⁷

Politické události „supervolebního“ roku 2010 se nesly především ve znamení třech typů voleb – komunálních, senátních a voleb do Poslanecké sněmovny. Vládu nakonec sestavila ODS v čele s Petrem Nečasem, TOP09 a Věci Veřejné. Václav Klaus tedy jmenoval novou vládu v čele se stranou, kterou pomáhal zakládat.

Posledním zkoumaným obdobím je rok 2011. Ten provázely protesty lékařů i odborářů nebo změny ve vládě (např. rezignace Víta Bárty). Na prvních stranách médií se Klaus začal objevovat především po kauze s chilským perem.³⁸ Hlavní události roku uzavírá smrt Václava Havla.

4.4. Výzkumné otázky a hypotézy

Jak již bylo naznačeno, hlavní výzkumná otázka této práce zní: *Jaké charakteristiky přisuzuje týdeník Reflex prezidentu Václavu Klausovi a v jakých souvislostech? Aby bylo možné na tuto otázku odpovědět, je třeba pomocí kvantitativní analýzy prozkoumat dostatečný vzorek článků a zjištěná data seřadit.*

První hypotéza byla stanovena na úlohu personalizace Václava Klause. V rámci sledování personalizace budeme sledovat, jaké přívlastky a charakteristiky Klausovi a skupinám okolo něj redaktoři udělují:

H1: Předpokládáme, že redaktoři Reflexu budou negativně personalizovat Václava Klause i skupiny okolo něj.

Další hypotézu jsme stanovili na základě úvaze o problémech s ratifikací Lisabonské smlouvy a jeho všeobecně známým euroskeptismem. Druhá hypotéza tedy zní:

H2: Předpokládáme, že se počet negativních informací o Václavu Klausovi zvýší v době ratifikace Lisabonské smlouvy.

Poslední hypotéza vychází z teoretické části práce, přesněji z kapitoly 3.3. *Reprezentace:*

H3: Předpokládáme, že postava Václava Klause bude stereotypizována.

---

³⁷ /online/ PERKNEROVÁ, Kateřina. *Události 2009: politická trapnost a skandály*. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/udalosti---politicka-trapnost-a-skandaly20091230.html [6.3.2012]

³⁸ /online/ ŠTŮSEK, Michal. *Uzmul Klaus v Chile pero? Krádeži se baví internet*. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/zpravy/kuriozity/clanek.phtml?id=696828> [6.3.2012]

4. Analýza

V následujících podkapitolách se budu zabývat charakteristice výzkumného souboru a následné analýze dat. Budu vycházet z teoretických konceptů, které byly popsány v kapitole 3 a z hypotéz, které byly stanoveny v metodologické části práce (kapitola 4). Budeme se věnovat analýze mediálního obrazu Václava Klause v týdeníku Reflex během jeho druhého prezidentského období, tedy v letech 2008, 2009, 2010 a 2011. Tato kvantitativně získaná data mezi sebou porovnáám. Cílem je odhalit odlišnosti v jednotlivých letech a důvody, které k těmto odlišnostem vedly. Následně se pokusím závěry analýzy kvalitativně interpretovat a uvést do kontextu společenského dění.

V analýze jsem se soustředila především na to, jak redaktoři Reflexu Václava Klause tituluji a s jakými společenskými událostmi, osobnostmi či skupinami jej spojují.

4.1. Celkový souhrn analyzovaných výtisků

V roce 2008 vyšlo celkem 51 čísel týdeníku Reflex. Výtisk čísla 51 a výtisk číslo 52 vyšlo jako dvojčíslí 18. prosince. Z celkového počtu vydání jich pro výzkum bylo relevantních 25, tedy 49% (viz Příloha č. 2). V těchto 25 vydáních bylo celkem 39 zmínek o Václavu Klausovi, z toho 30 v článcích a 9 v obrazech. Předpokládali jsme, že se v období ledna a února v Reflexu objeví nejvíce souvislostí s prezidentskými volbami a během celého roku budou s Klausem spojovat především ratifikaci Lisabonské smlouvy.

Týdeník Reflex v roce 2009 psal o Václavu Klausovi častěji, než v jiných sledovaných obdobích. V hypotézách jsem předložila teorii, že v souvislosti s ratifikací Lisabonské smlouvy a Klausovým negativním postojem k ní se počet informací zvýší. Tato hypotéza o zvýšení informací tedy byla potvrzena, druhá část hypotézy je podložena v kapitole 5.4.

Z 52 analyzovaných vydání bylo relevantních 63%, tedy 33 výtisků. Václav Klaus byl zmíněn v 42 článcích a jeho postava se objevila na 43 fotografiích či karikaturách.

Za rok 2010 jsem analyzovala 51 vydání, relevantních pro výzkum bylo 57%. Z těchto 29 výtisků obsahovalo 26 obrazových informací a Klausovo jméno se objevilo ve 26 článcích. Vydání v dubnu, květnu a červnu se dopodrobna zabývaly volbami do Poslanecké sněmovny.

Posledním rokem, kterým jsme se zabývali, byl rok 2011. Celkový počet analyzovaných vydání byl 52, výzkumu vyhovovalo 32 čísel, což tvoří 62%. Celkový počet relevantních vydání obsahoval 31 článků, ve kterých se objevilo jméno Václava Klause a 26 fotografií či karikatur.

Období	Počet analyzovaných čísel	Počet relevantních čísel	%
1Q 2008	13	11	
2Q 2008	13	4	31
3Q 2008	13	5	38
4Q 2008	12	5	42
Total 2008	51	21	41
1Q 2009	13	8	62
2Q 2009	14	12	86
3Q 2009	12	4	33
4Q 2009	13	9	69
Total 2009	52	33	63
1Q 2010	12	8	67
2Q 2010	13	7	54
3Q 2010	14	7	50
4Q 2010	12	7	58
Total 2010	51	29	57
1Q 2011	13	6	46
2Q 2011	13	7	54
3Q 2011	13	12	92
4Q 2011	13	7	54
Total 2011	52	32	62
Total	206	115	56

Tabulka č. 1. Přehled počtu analyzovaných a relevantních výtisků týdeníku Reflex ve zvolených obdobích.

4.2. Titulování Václava Klause

Ve všech letech se nejvíce opakovalo titulování *prezident*. V roce 2008 se objevilo celkem devětkrát, v roce 2009 osmnáctkrát, v roce 2010 jedenáctkrát a v roce 2011 dvacetkrát. Dalším neexpresivním označením je *premiér*, poprvé v čísle 6/2009 v rubrice Téma a podruhé v čísle 24/2011 v rubrice Téma Reflexu, která byla věnovaná sedmdesátým narozeninám Václava Klause. Poslední neexpresivní označení *ministr financí* se objevilo tamtéž.

V roce 2008 nazval redaktor Petr Volf Klause *konzervativním politikem* (č. 19, rubrika Reflexe), přispěvatel Miloš Čermák Klause považuje za *jednu z největších postav*

polistopadové politiky (č. 10, rubrika Reflexe) a také ho připodobňuje k partyzánům (*partyzán typu Václava Klause*, č. 26, rubrika Komentář). Vzhledem k vyznění článku v sobě nese označení *konzervativní politik* negativní konotaci. Klausova konzervativnost je tady považována za špatnou. Totéž platí i u označení *partyzán typu Václava Klause*. Označení *jedna z největších postav polistopadové politiky* v sobě naopak nese pozitivní konotaci.

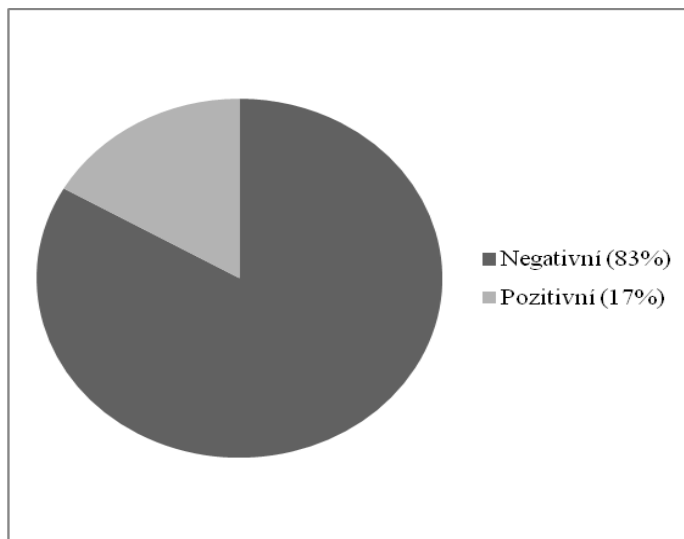
Nejvíce negativních označení ve sledovaných rubrikách se objevilo v roce 2009, a to celkem šest. Petr Holec v čísle 9/2009 v rubrice Reflexe považuje Klause za *extremistu*, v čísle 15 v rubrice O čem se mluví o něm tvrdí, že je již *muž v letech*, protože dělá stále větší odmlky ve svých projevech. Bohumil Pečinka v Komentáři (č. 10/2009) označuje Klause za *osamělého svědka*, jelikož stále setrvává ve své pozici mezi politickými elitami, avšak se svými názory je osamělý. Luc Rosenzweig, bývalý editor deníku Le Monde se v čísle 20 v rubrice Diplomacie vyjadřuje k českému předsednictví a nazývá Václava Klause *zuřivým eurofobem*. Redaktor Dan Hrubý o Klausovi tvrdí, že je *fanaticky nenáviděný* (č. 22, rubrika O čem se mluví). Šéfredaktor Pavel Šafr v mimořádném editoriale v čísle 14 Klause označuje za *malé děčko*, které má ve zvyku se vytahovat a považuje jej za *nejslavnějšího Evropana těchto dní*, a to v souvislosti s žádostí o výjimku z Lisabonské smlouvy zaštitěnou Benešovými dekrety (č. 42, rubrika Aktuálně).

V roce 2010 se v Reflexu objevilo jedno pozitivní označení, a to v Reflexáři Marka Stoniše v čísle 40. Informace souvisela s otevřením nové části závodu Philip Morris a Stoniš Klause označil za *vrchního nekuřáka*. V tomto období jsem napočítala pouze dvě negativní označení. Profesor politologie Oskar Krejčí popisuje volební prohru ČSSD a tvrdí, že pro ně není Klause jen *problematickým ekonomem* (č. 24, rubrika Aréna názorů). Druhým negativním označením je *Tyrannosaurus Rex*, které Klausovi přidělil zástupce šéfredaktora Viliam Buchert v Editoriale (č. 27) jako reakci na politické heslo Věcí Veřejných.

Druhý nejvyšší počet negativních označení jsme zaznamenali v roce 2011 (celkem 5). V souvislosti s ukradeným protokolárním perem z Chile jej v čísle 16 (Pavel Šafr, Editorial) a v čísle 17 (Petr Holec, O čem se mluví) označili za kleptomana. Ve stejném čísle považuje Šafr Klause za *chladného technologa moci*. V Editoriale se negativní označení Václava Klause objevilo ještě jednou, opět od Viliama Bucherta. V čísle 22 rozebírá biopotravinu a tvrdí, že z konzumenta biopotravin se stane *inteligentní biočlověk jako Václav Klaus*. Posledním negativním označením je *intelektuál z okraje*, tedy označení,

které použil Bohumil Pečinka v čísle 24 v rubrice Téma Reflexu. Jak již bylo zmíněno výše, celá tato rubrika se věnovala oslavě narozenin Václava Klause.

V celém sledovaném období se tedy objevilo celkem 61 neexpresivních a 18 expresivních označení. U expresivních označení jsme zkoumali negativní a pozitivní konotace. Negativních konotací se v označeních objevilo celkem osmnáct, pozitivní konotace pouze tři. Poměry konotací jsou vyznačeny v grafu č. 3.

Graf č. 3 – Poměr negativního a pozitivního titulování Václava Klause

4.3. Spojení Václava Klause s jinými osobnostmi veřejného života

V této kategorii nás především zajímalo, se kterými osobnostmi je Václav Klaus nejčastěji spojován. Předpokladem pro tuto kategorii bylo, že se bude nejčastěji objevovat ve spojení s jinými politickými osobnostmi, především z ODS, popřípadě s osobnostmi, se kterými vede spory.

V roce 2008 byla v analýze zaznamenána pouze dvě spojení Václava Klause s jinými osobnostmi, a to s Jiřím Paroubkem (v čísle 3, rubrika Komentář) a s Mirkem Topolánkem (v čísle 50, Reportáž). Komentář redaktora Lidových novin Luboše Palaty popisuje zviditelnění České republiky a její stání se součástí velmocenské diplomacie v souvislosti s výstavbou amerického radaru v Brdech. Jiří Paroubek totiž s výstavbou radaru na rozdíl od Klause nesouhlasil, avšak kdyby Klaus nebyl zvolen prezidentem pro druhé funkční období, byl by ochoten radar schválit. Reportáž Petra Holce z čísla 50 popisuje názor Václava Klause na Mirka Topolánka.

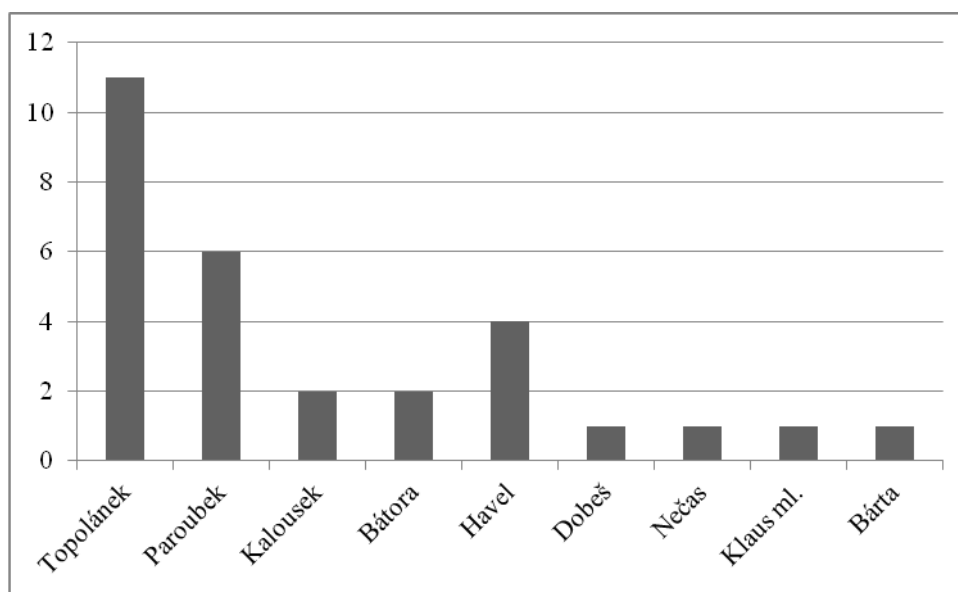
V roce 2009 je v souvislosti s Mirkem Topolánkem zaznamenáno sedm článků, v souvislosti s Jiřím Paroubkem tři. Spor Václav Havel a Václav Klaus byl zaznačen ve dvou člancích. Prvním článkem, který rozebírá pohled Václava Klause a Mirka Topolánka na Lisabonskou smlouvu, je Komentář Bohumila Pečinky z čísla 9. V čísle 13 Pečinka rozebírá vedení ODS a celou politickou situace a spojuje Klause s Topolánkem i s Paroubkem. Pavel Šafr celý Editorial čísla 14 věnuje Václavu Klausovi a taktéž jej spojuje s Topolánkem a Paroubkem. Ve stejném čísle v rubrice Aktuálně Petr Holec popisuje vztah Klause a Topolánka vzhledem k Rusku. Holec se ke vztahu Klause a Topolánka vyjadřuje ještě v čísle 15 v rubrice O čem se mluví, a to v souvislosti s vládní krizí. Odstupující Topolánkovu vládu popisuje i Marek Stoniš v Reflexáři z čísla 19. Václav Klaus totiž Topolánka nepozval na Hrad. Poslední spojení Klause s Topolánkem bylo zaznamenáno v rubrice O čem se mluví z čísla 41. Článek se zabývá vývojem ODS a euroskepticismem strany, kterou Klaus Topolánkovi zanechal. Potřetí byl Paroubek ve spojení s Klausem zmíněn v čísle 23 v Reflexáři Marka Stoniše. Tam Klaus označuje „vajíčkovou kanonádu“ za útok proti základním principům demokracie. Souvislost s Václavem Havlem byla zaznamenána v čísle 18 v rubrice Aréna názorů, kde Ivo Strejček, poslanec Evropského Parlamentu za ODS popisuje spor Havel-Klaus jako ideový. Politolog Bohumil Doležal v čísle 19, taktéž v Aréně názorů, popisuje rozvrat Občanského fóra, který vznikl právě z ideových sporů Havla s Klausem.

Rok 2010 obsahoval sedm článků, které Klause spojovaly s jinými osobnostmi. V souvislosti s Mirkem Topolánkem se Klaus objevil pouze jednou. V Komentáři čísla 3 popisuje Bohumil Pečinka Topolánkovo hledání nepřátel ve vlastních řadách. S Jiřím Paroubkem byl Václav Klaus spojován celkem dvakrát, a to v čísle 2 v Reflexáři Marka Stoniše, kde se pozastavuje nad sněhovou kalamitou na Slovensku a tím, že kvůli této situaci Paroubek nestihne oběd s Klausem. V Tématu Reflexu stejného autora je vyjádřen fiktivní povolební projev Jiřího Paroubka. Předposlední souvislost byla zaznamenána v komentáři Viliama Bucherta. Oba články jsou z čísla 20. Ta popisuje jmenování Petra Nečase předsedou vlády. Jediný článek, který neobsahoval souvislost s politiky, je článek Adély Knapové, který se zabývá školstvím u nás a píše o synovi Václava Klause, řediteli pražského soukromého gymnázia (Téma Reflexu, č. 11).

Posledním analyzovaným obdobím je rok 2011, ve kterém se objevilo sedm článků z této kategorie. V čísle 10 v Reflexáři popisuje Marek Stoniš kauzu okolo Ladislava Bátoru na ministerstvu školství. Ministr Dobeš totiž tvrdí, že Bátoru mu doporučil Václav Klaus. Ve stejném vydání v rubrice Reflexe – Česko vysvětluje okolnosti kauzy okolo

Bátory Ondřej Šlechta. Klausovo jméno se v tomto článku objevuje v souvislosti s obranou Ladislava Bátorý, a dále Šlechta vysvětluje spor Klause s Havlem jako vzájemnou lidskou antipatii. Šafrův editorial z čísla 16 se týká aféry ukradeného pera a Věcí Veřejných. Tady připodobňuje Bártu ke Klausovi a svou tezi obhajuje tím, že Klaus si hledá podobného následovníka, jako je on sám. Bártu doslova označuje *Klausův kočí*. Klause jako konkurenta Miroslava Kalouska popisuje Dušan Šrámek v rubrice Aktuálně z čísla 34. Zde nabízí k diskuzi, zda si Klaus po skončení svého mandátu založí novou stranu a bude tak Kalouskovi konkurovat. Stejně téma rozebírá i Bohumil Pečinka v Komentáři čísla 36. V čísle 37 komentuje Marek Stoniš v rubrice Reflexář označení *nejlepší ministr školství*, které Klaus udělil Josefu Dobešovi. Bohumil Pečinka popisuje v Tématu Reflexu v čísle 39 změny v ODS, které měl během své vlády v plánu Mirek Topolánek. Ten se chtěl zbavit Klausova vlivu na ODS a více se spojovat s TOP09. Až do čísla 51, které bylo věnováno úmrtí Václava Havla, se o Klausovi ve spojení s jinými osobnostmi redaktoři Reflexu nezmiňovali. V rubrice Téma Reflexu tohoto čísla rozebírá Bohumil Pečinka s Viliamem Buchertem vztah Havla a Klause.

To, s kým Klause v Reflexu spojovali, záviselo především na období. Na předchozím výpisu lze vidět, že v době pádu vlády a vládní krize Klause nejvíce spojují s Mirkem Topolánkem, naopak v kombinaci s Petrem Nečasem jsme objevili pouze jedinou informaci. Vysvětlovat se to dá velmi podobnými idejemi. Ostatní články většinou souvisely s jinými tématy a Václav Klaus v nich byl zmíněn pouze jako vedlejší faktor. V grafu č. 4 je znázorněna četnost spojení Klause s jinými veřejnými osobnostmi.

Graf č. 4 – Četnost spojení Václava Klause s jinými veřejnými osobnostmi

4.4. Postoje Václava Klause k zahraničním zemím a Evropské unii

Tato kategorie má za úkol analyzovat články, ve kterých se rozebírají Klausovy postoje k zahraničí. Jako podkategorie byly zvoleny ty informace, které se v analýzách objevovaly nejčastěji, tedy proruský postoj, euroskepticismus, předsednictví Evropské unie, Lisabonská smlouva a všeobecný postoj k Evropské unii.

Právě Klausův proruský postoj byl kritizován Lubošem Palatou, redaktorem Lidových novin, v čísle 25 v rubrice Reflexe a čtyři Editoriály mu věnoval šéfredaktor Pavel Šafr (čísla 34, 35 a 47). V číslech 34 a 35 Klause kritizoval za schválení ruské invaze do Gruzie, v čísle 47 komentoval jeho zálibu v Rusku, kritiku Evropské unie a celé Lisabonské smlouvy. Uvažoval však, zda je chytré před nadcházejícím předsednictvím večeřet s irskými euroskeptiky. Lisabonskou smlouvou a předsednictvím se zabývá i Petr Holec v čísle 29 v rubrice Osmý den. Holec tvrdí, že Klaus nemusí podepisovat Lisabonskou smlouvu hned, protože naši politici jsou již na předsednictví vyškoleni. Šafr Klausovi věnoval dva Editoriály, a to číslo 49, kdy kritizoval fakt, že Klaus je schopen kvůli svému euroskepticismu rozvrátit ODS, a číslo 50, kde cituje šéfa evropské frakce zelených Daniela Cohn-Bendita, který Klausovi, řekl, že musí respektovat demokratickou vůli lidu a Lisabonskou smlouvu podepsat. Posledním článkem, který je věnován Lisabonské smlouvě, je článek Arény názorů v čísle 51-52, kde předseda ČSSD Jiří Paroubek kritizuje Klause za neschválení euroústavy.

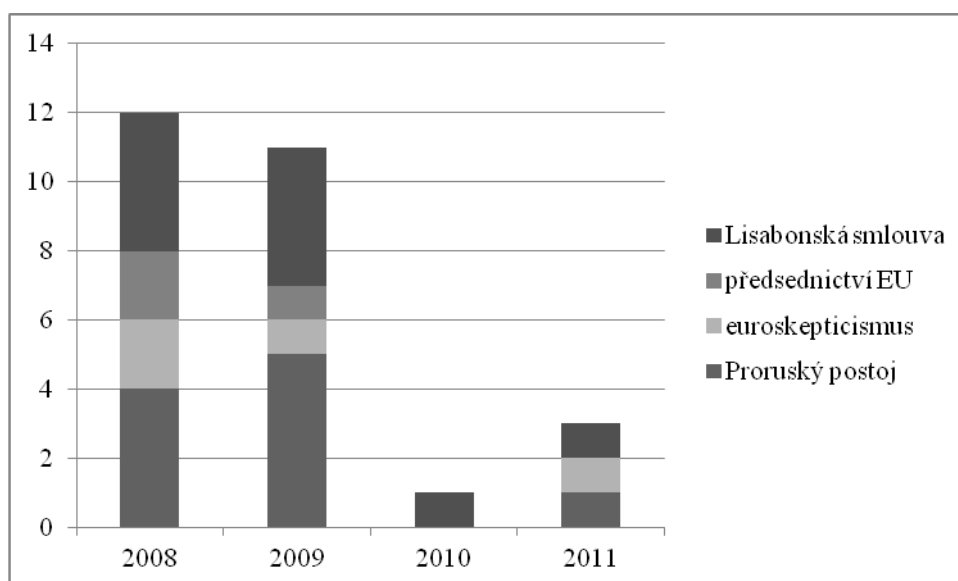
Klaus a zahraniční vztahy byly v roce 2009 popisovány celkem v šesti článcích. Jeho proruský postoj kritizoval v Editoriálu čísla 14 Pavel Šafr a v rubrice Aktuálně stejného vydání Petr Holec a Bohumil Pečinka. V čísle 22 v rubrice O čem se mluví Klausův proruský postoj zmiňuje Dan Hrubý a nakonec v čísle 42 v rubrice Aktuálně prezidenta za postoj k Rusku i euroskepticismus kritizuje Šafr. S předsednictvím je spojen článek Dana Hrubého z čísla 18 (rubrika O čem se mluví), kde je popsáno hroučící se předsednictví a fakt, že *Klaus Evropě nefandí*. Celkově tři články byly věnovány Klausově postoji k Lisabonské smlouvě. Bohumil Pečinka v Komentáři z čísla 9 popisuje hlasování Poslanecké sněmovny o Lisabonu, které doplňuje teorií, že navzdory jejímu schválení ve sněmovně u Klause nemusí projít. Miroslav Cvrček v rubrice O čem se mluví čísla 20 popisuje ratifikaci euroústavy napříč politickým spektrem, Ondřej Šlechta ve stejné

rubrice čísla 43 cituje britského premiéra Davida Camerona, aby Klaus smlouvu konečně podepsal.

V roce 2010 byl zaznamenán pouze jeden článek týkající se Klausova vztahu k zahraničním záležitostem České republiky, a to v rubrice Aktuálně v čísle 9 v článku Adama A. Bartoše, který se zabývá aktivitou některých politiků, kteří se v předchozím roce snažili nejrůznějšími způsoby přinutit Klause k podepsání Lisabonské smlouvy.

Redaktoři Reflexu se v roce 2011 také příliš nezabývali Klausovým postojem k zahraničním událostem. V čísle 16 se vyskytly dva články - kritika Klausova proruského postoje v Šafrově v Editoriale a souvislost s Lisabonskou smlouvou v rubrice O čem se mluví. Stoniš zde mimo jiné rozvíjí teorii, zda krádež protokolárního pera nesouvisí s nepodepsáním Lisabonské smlouvy. Třetím článkem, který se tímto tématem zabývá, je článek v rubrice Česko Ondřeje Šlechty, který Klause kritizuje za neustálé napadání představitelů Evropské unie. Poslední článek spadající do této kategorie napsal Viliam Buchert. Popisuje, jak Klaus kritizuje koncepci zahraniční politiky, protože je příliš proevropská.

Stejně jako v předchozí kapitole, i u zahraničních vztahů záleží na období zkoumání (viz Graf č. 5 – Četnost postojů ve zkoumaných obdobích). Lze vidět, že nejvíce spojení Klaus - zahraniční vztahy bylo zaznačeno v letech 2008 a 2009 a to v souvislosti s ratifikací Lisabonské smlouvy. Z kontextu článků vychází, že se jejich autoři dívali na Klausovu nelibost k Lisabonské smlouvě velice negativně, což nám potvrzuje hypotézu č. 2.

Graf č. 5 – Četnost postojů k zahraničí

4.5. Uskupení a politické strany v okolí Václava Klause

V této kapitole jsme měli za úkol zjistit, ve kterých případech spojují Václava Klause s Občanskou demokratickou stranou a jak nazývají uskupení pohybující se okolo něj.

První zkoumané období, tedy rok 2008, spojovalo Klause s ODS pouze dvakrát. Jak již bylo zmíněno v kapitole 5.5., Pavel Šafr v Editoriale v čísle 49 kritizoval Klause za jeho postoj k Evropské unii a šanci rozvrátit ODS. Druhý článek z této podkategorie je věnován kongresu ODS, na kterém Klaus vystoupil (č. 50, Reportáž Petra Holce). Šafrův článek byl zařazen mezi negativistické, u reportáže Petra Holce nelze konotaci určit. Co se uskupení okolo Klause týče, Bohumil Pečinka je rozděluje na *klausovce* (č. 4, Komentář) a *protiklausovský blok* (č. 8, Reportáž). Oba články se týkaly prezidentských voleb. Posledním označením je *fanatická skupinka obdivovatelů*, kterou popisuje Jan Potůček v rubrice Média (č. 13). Označení je mířeno na Kulturní komisi ČR, která nominovala Danu Marklíkovou do Rady ČT. Předchozí označení obsahují jasně negativní konotaci.

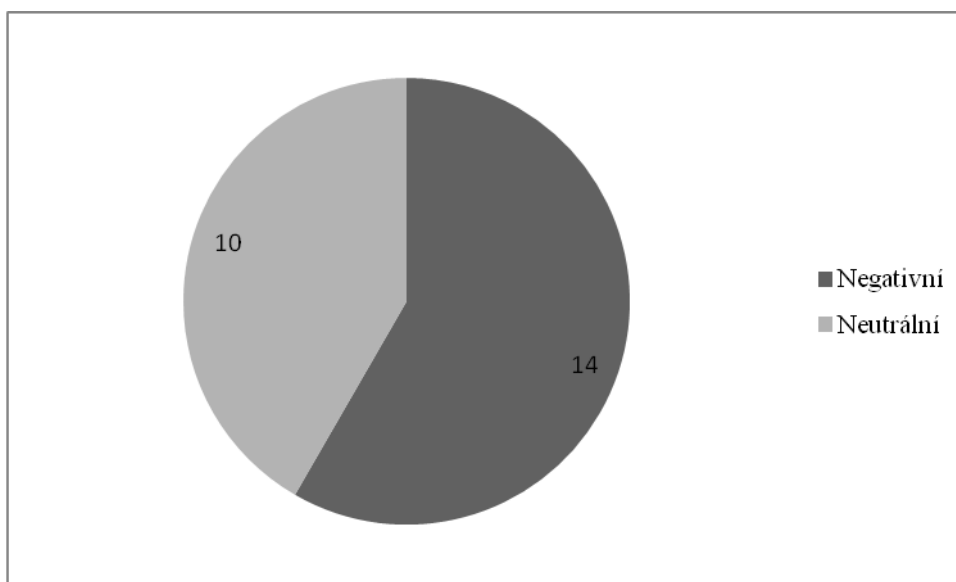
V roce 2009 je Klaus s ODS spojován šestkrát. V Komentáři Bohumila Pečinky (č. 10) je popsáno Klausovo odmítnutí funkce čestného předsedy strany, v Šafrově Editoriale z čísla 14 Klaus inspiruje rebely z ODS. Pečinka se v Komentářích ke Klausovi a ODS ještě vrací, tvrdí, že „ODS může přežít odchod Václava Klause, ale nemůže přežít jeho příchod,“ (č. 17) a že „ODS potřebuje sjednotitele, kterým Klaus není“ (č. 21). V Aréně názorů z čísla 19 politolog Bohumil Doležal popisuje přerod Občanského Fóra na ODS, a tuto skupinu uzavírá Miroslav Cvrček v rubrice O čem se mluví (č. 41), kde komentuje situaci, jak Klaus přenechal vedení ODS Topolánkovi. Pečinka i Šafr vložili do spojení s ODS ve všech čtyřech případech negativní konotaci, ostatní dva autoři byli ke vztahu Klaus a ODS neutrální. Marek Stoniš v Reflexáři (č. 19) komentuje Klausův dopis směřovaný *stoupencům z ODS*, kteří mají do strany navrátit pravicové ideové hodnoty. Miroslav Cvrček v rubrice O čem se mluví (č. 26) popisuje citát Petra Hájka a tvrdí, že poradci prezidenta jsou přímo *stvořeni z Klausova žebra*. Pavel Šafr skupinu okolo Václava Klause označuje za *partičku servilních kývačů*. Editorial z čísla 50 souvisel s mediální kritikou. Všechna tato označení skupin okolo Klause obsahují negativní konotace.

Jak lze vyčíst z předchozích kapitol, rok 2010 byl ve srovnání s ostatními slabý. V čísle 12 šéfredaktor časopisu Kontexty František Mikš vzpomínal na ODS za vedení Václava Klause. Stejně tak činil v čísle 14 Ivo Slavík a v čísle 46 členka ODS Alexandra Udženija.

Všechny tři články se objevily v Aréně názorů a byly neutrální. Z redaktorů se negativně o Klausově návratu do ODS vyjádřil Marek Stoniš (č. 16, rubrika Reflexář).

Rok 2011 přinesl pouze šest spojení Klause s politickými uskupeními. V Reflexáři Marka Stoniše je popsána oslava dvaceti let od založení ODS, které se Klaus účastnil (č. 15 a č. 17). Dušan Šrámek spekuluje o návratu Klause do ODS či založení nové strany (č. 34, rubrika Aktuálně) a v Portrétu týdne naznačuje, že příchod lékaře Martina Kuby na post ministra průmyslu a obchodu značí návrat k ideovým kořenům strany, které Klaus propaguje (č. 47). Naopak Bohumil Pečinka spekuluje o Kalouskově snaze zbavit ODS Klausova vlivu (č. 39, rubrika Aktuálně). V rubrice Česko (č. 10) přinesl Ondřej Šlechta pohled na situaci v ODS a fakt, že se Klaus bude nadále účastnit veřejného života, protože k tomu má *zástup věrných nohsledů*. Navzdory negativním tendencím v předchozích letech Reflex nepokračoval trendu negativního hodnocení všech skupin okolo Klause. Kromě negativního článku Ondřeje Šlechty z čísla 10 a článku Dušana Šrámka v čísle 47 jsou všechna spojení neutrální.

Z tohoto výčtu je jasné, že redaktorům je jasné, že Klaus má na ODS velký vliv a v zásadě rozděluje stranu tak, jak kdysi rozdělil Občanské Fórum. Z textů nelze jednoznačně poznat, na které straně ODS stojí, za každý Klausův postoj však jej i skupiny okolo něj kritizují. Hodnocení skupin je zobrazeno v grafu č. 6.

Graf č. 6 – Hodnocení skupin okolo Klause podle zjištěných konotací

4.6. Projevy, názory, průzkumy

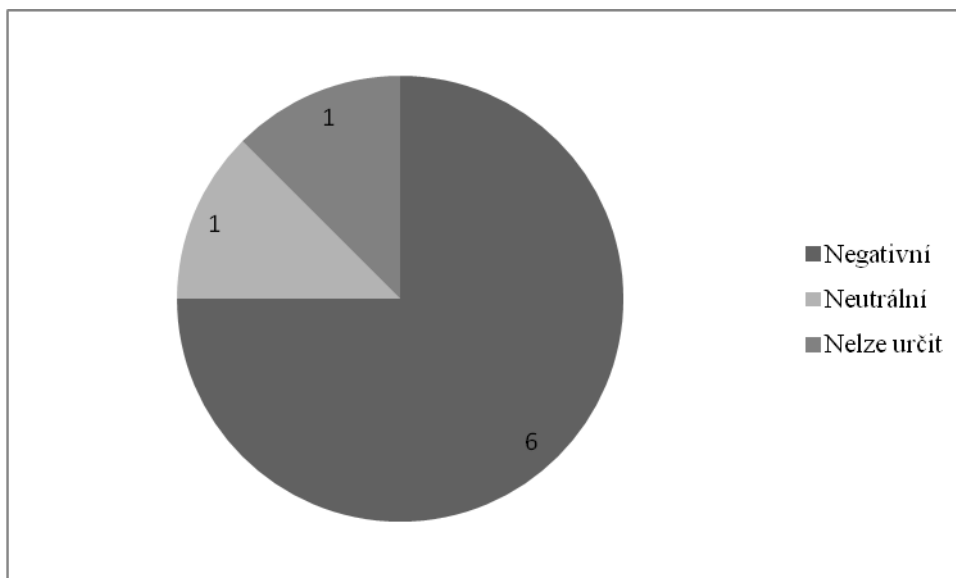
Tato kapitola má za úkol ukázat, jak redaktoři Reflexu hodnotí projevy Václava Klause. Do této kategorie byly zařazeny průzkumy veřejného mínění a hodnocení názorů. Do této kategorie není zařazen rok 2010, neboť v něm nebylo zaznamenané žádné hodnocení spadající do této kategorie.

V roce 2008 se objevila spojitost mezi Klausem a jeho projevy ve dvou případech. Pavel Šafr v Editoriale (č. 35) poukázal na originalitu Klausových názorů a jejich jedinečnost v celoevropském kontextu. Vzhledem k tomu, že Šafr s Klausovými názory nesouhlasí, vyjádření v sobě nese negativní konotaci. Navzdory známému faktu, že Klausovy projevy jsou příliš dlouhé, Petr Holec v Reportáži z kongresu ODS poukazuje na krátkost projevu (č. 50). Zde se konotace nedá přesně určit, neboť je pouze zmíněna a Holec nadále pokračuje v popisu kongresu.

Dva případy spadající do této kategorie se objevily i v roce 2009. O obou se zmiňuje Petr Holec. V Reflexi čísla 9 Klause kritizuje za dlouhý projev v Evropském Parlamentu a v rubrice O čem se mluví v čísle 15 upozorňuje na stále delší odmlky v projevech. Oba tyto případy v sobě nesou negativní konotaci.

V roce 2011 se objevily čtyři články, které lze zařadit do kategorie projevů. Hned tři z nich napsal do Reflexáře Marek Stoniš. V čísle 1 popisuje reakci šéfa komunistické strany Vojtěcha Filipa na Klausův novoroční projev, v čísle 21 komentuje pokles důvěry ve Václava Klause a v čísle 25 se podivuje nad faktem, že si podle výzkumu 50% lidí přeje, aby Klaus zůstal v politice i po vypršení prezidentského mandátu. První článek nenese žádnou konotaci, další dva jsou již negativní. Čtvrtý článek, tentokrát Viliama Bucherta v rubrice Aktuálně (č. 52), přirovnává Klausův projev na pohřbu Václava Havla k wikipedii, nese tedy negativní konotaci.

Z celkového hlediska hodnotí redaktoři Reflexu Klausovi projevy negativně, stejně tak vidí i jeho názory a průzkumy veřejného mínění. Zaznamenané údaje jsou podle konotací zařazeny v grafu č. 7.

Graf č. 7 – Konotace Klausových projevů, názorů a průzkumů veřejného mínění

4.7. Témata a jiné

Tato kategorie byla specifikována podle témat, v jejichž kontextu se Václav Klaus nejčastěji vyskytoval.

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.3.3. *Charakteristika zkoumaných období*, v roce 2008 projednávala česká vláda umístění amerického protiraketového radaru v Brdech. Celou vládní kauzu okolo radaru popisuje Luboš Palata v Komentáři čísla 3 a staví do kontrastu kladný postoj Václava Klause a záporný Jiřího Paroubka. Otázkou církevních restitucí a Klausova negativního postoje k nim se zabývá Michal Komárek (rubrika Problém, č. 11). Retrospektivní pohled do roku 1996 přináší v Komentáři čísla 13 Bohumil Pečinka. Zabývá se vytvářením programově příbuzných koalic a jejich nestability a naráží tak na druhou Klausovu vládu. Nesouhlas Klause s výstavbou Kaplického Národní knihovny v Praze na Letné popisuje Petr Volf v Reflexi v číslech 19 a 31. Klaus tehdy tvrdil, že se připoutá řetězy ke stavebním strojům, pokud bude projekt výstavby knihovny schválen. S nepolitickým tématem spojuje Klause ve dvojčísle 51-52 Petr Holec. Článek se zabývá prostitucí v Česku a zmiňuje Klausovu polistopadovou předpověď, kdy ekonomicky dohoníme Rakousko. Zároveň tvrdí, že navýšení počtu prostitutek u nás způsobila druhá Klausova vláda. Články v číslech 3, 19, 31 a 51-52 s sebou nesou negativní konotaci, ostatní jsou vůči Klausovi neutrální.

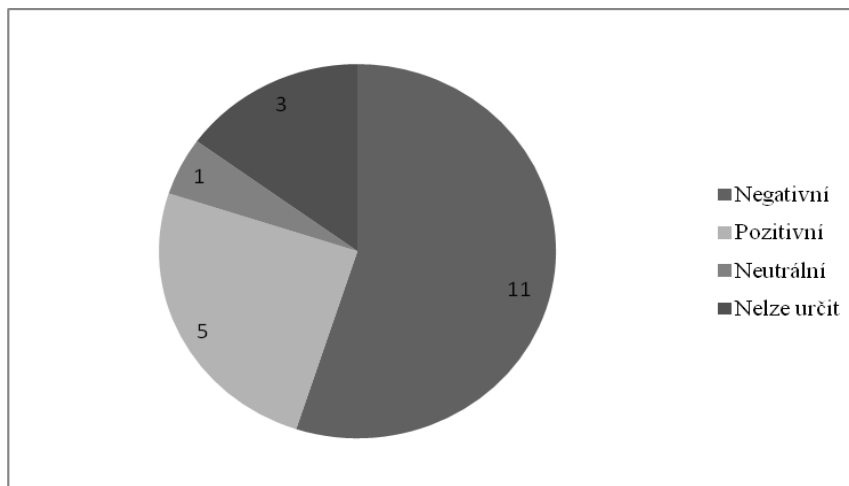
V roce 2009 vychází nový trestní zákon, který novinářům zakazuje zveřejňování některých informací. Pavel Šafr v Komentáři čísla 13 kritizuje Klause za pozitivní postoj právě k tomuto zákonu a v Editoriale čísla 50 za jeho celkový postoj k médiím.

Šafr dále považuje Klausovu kritiku globálního oteplování za *sympatickou intelektuální provokaci* (č. 14/2009, Editorial). Další retrospektivní pohled nabízí politolog Bohumil Doležal v Aréně názorů čísla 19 a Pavel Šafr v Tématu čísla 22. Oba se zabývají privatizací. Doležal tvrdí, že Klaus vytuneloval Občanské fórum a kritizuje celý jeho koncept privatizace. Šafr se zabývá samotnými počátky privatizace a myšlenkou, kterou vkládá Klausovi do úst: na pět minut zhasnout. Pátým Šafrovým článkem spadajícím do této kategorie je článek z čísla 42 (rubrika Aktuálně), kde mimo jiné připisuje Klausovi zásluhu na demokracii. Jak lze z předchozího výčtu vidět, všechny články mimo posledního Klause kritizovaly.

Jediným článkem spadajícím do této kategorie pro rok 2010 je glosa věnující se Klausově postoji ke globálnímu oteplování, kterou napsal do Reflexáře čísla 6 Marek Stoniš. Zde nelze konotaci určit.

V roce 2011 je prvním článkem v kategorii článek Petra Sokola z čísla 7, kde v rubrice Svět připodobňuje nového portugalského prezidenta ke Klausovi. V čísle 16 se objevil článek Pavla Šafra, který popisuje krádež chilského protokolárního pera (Editorial) a článek Marka Stoniše, který navrhuje pět teorií, proč Klaus zmíněné pero ukradl. Chilské pero se zmiňuje i v čísle 17, a to v článku spadajícího do rubriky Aktuálně. Petr Holec popisuje kauzu okolo fiktivního článku umístěného na webových stránkách Reflexu. Slovenská televize Joj článek nepochopila jako vtip a jeho obsah, označující Klause za latentního kleptomana, převzala do svého vysílání. Klausovým postojem k homosexualitě se zabývá Viliam Buchert v Editoriale (č. 33), avšak nekritizuje jej za jeho postoj, ale za vymyšlení *-ismů*, mezi něž spadá *homosexualismus* nebo *evropeismus*. Za negativní postoj k homosexualitě jej však kritizuje Petr Holec v reportáži z Prague pride (Aktuálně, č. 33). Ivan Hamšík v Editoriale (č. 37) rozebírá smrt českých hokejistů a kritizuje všeobecně Čechy, za to, že kromě hokeje v nich nic emoce nevyvolá. Zmiňuje smrt polského prezidenta a to, jak jej oplakávala celá země a kritizuje národ za stížnosti na to, že v letadle neseděl Klaus. Poslední článek, který se v roce 2011 zabývá Václavem Klausem a spadá do této kategorie, se nachází v rubrice Aktuálně v čísle 50. Bohumil Pečinka a Petr Sokol se zabývají úvahou, kdo se stane příštím prezidentem země a kterého z kandidátů Klaus podpoří. V tomto roce se objevily tři neutrální články, stejný počet negativních a u dvou článků nelze konotace určit.

V této kapitole jsme načrtli témata, která byla s Klausem spojována. Z této kategorizace byla vyřazena témata týkající se Evropské unie. V grafu č. 8 je vyznačena celková konotace vyznění článků, které do této kapitoly spadaly.

Graf č. 8. Konotace témat spojených s Klausem

4.8. Obrazová část

Jak bylo určeno v kategorizaci, poslední částí analýzy jsou obrazové informace. Nebudeme se zabývat sémiotickým významem fotografií, jde nám jen o četnost jejich výskytů. Výsledky jsou pro přehlednost zobrazeny v tabulce č. 2.

Na titulní straně se Václav Klaus objevil celkem šestkrát, a to v číslech 14 a 42 roku 2009, číslech 7 a 13 roku 2010 a v číslech 4 a 24 roku 2011.

V satirickém komiksu Zelený Raoul jej do hlavní postavy autoři Štěpán Mareš, Dan Hrubý, Milan Tesař a Tomáš Baldýnský stylizovali v jednatřiceti vydáních. Kritériem pozice Klausovy postavy, tedy to, jestli bude zařazena mezi hlavní nebo vedlejší, bylo téma, kterým se autoři zabývali. V roce 2008 se tedy Klaus jako hlavní postava objevil v číslech 8, 10, 12, 43, 49 a 50, v roce 2009 v číslech 12, 15, 16, 18, 22, 38, 42, 43 a 48 a v roce 2011 v číslech 24, 28, 30, 31, 33, 35, 38, 46 a 50.

Jako vedlejší postava se v Zeleném Raoulovi Klaus objevil celkem šestnáctkrát. V roce 2008 nebylo zaznamenáno žádné vydání komiksu, které by Klause stylizovalo do vedlejší postavy. V roce 2009 jsme již napočítali sedm vzorku, a to v číslech 1, 17, 21, 26, 39, 45 a 47. V roce 2010 se počet nepatrně snížil, Klaus se objevil v číslech 1, 6, 13, 40 a 43. V roce 2011 jsme zaznamenali už jen čtyři komiksy spadající do této podkategorie, a to čísla 1, 18, 27 a 34.

Další zkoumanou obrazovou informací byly fotografie zachycující Václava Klause. Těch se dohromady objevilo 35. V roce 2008 byly zaznamenány v číslech 1, 8, 36 a 50, v roce 2009 v číslech 1, 6, 9, 10, 14, dvě fotografie v čísle 15 a 18, dále v číslech 23, 27, 41, 42, 45 a 47. V roce 2010 jsme zaznamenali fotografie v číslech 1, 7, 13, 22, 29, 33 a 38 a v roce 2011 v číslech 16, 17, pět fotografií v čísle 24, a po jedné fotografii v číslech 39, 43 a 51.

Pro fotomontáže jsme vyčlenili zvláštní kategorii a nezapojovali jsme je mezi regulérní fotografické snímky. V roce 2008 se v Reflexu neobjevila žádná fotomontáž, v roce 2009 to byly dvě, a to v číslech 14 a 53. V roce 2010 byly zaznamenány tři fotomontáže, v číslech 2, 9 a 52. Poslední dvě fotomontáže se objevují v roce 2011 v číslech 11 a 33.

Poslední sledovanou podkategorií byly karikatury. Z celkového počtu jedenácti se jich nejvíce nacházelo v roce 2009 (čísla 10, 18, 20, 22, 23, 27, 42 a 45). V roce 2008 nebyla zaznamenána žádná karikatura, v roce 2010 pouze dvě (čísla 26 a 29) a v roce 2011 pouze jedna, a to v čísle 36.

Rok	Titulní strana	Zelený Raoul		Fotografie	Fotomontáže	Karikatury	Celkem
		Hlavní postava	Vedlejší postava				
2008	0	6	0	3	0	0	9
2009	2	9	7	15	2	8	43
2010	2	7	5	7	3	2	26
2011	2	9	4	10	2	1	28
Celkem:	6	31	16	35	7	11	106

Tabulka č. 2 – Počet obrazových informací

4.9. Shrnutí

V analýze bylo zjištěno, že celkové hodnocení Václava Klause ve zkoumaném týdeníku se liší jen minimálně a napříč členy redakce převažuje negativní názor na jeho skutky, názory i jeho osobnost samotnou. Ve sledovaném období se počet negativních informací o Klausovi zvýšil zvláště se souvislostí ratifikace Lisabonské smlouvy. Nedá se s určitostí dokázat, zda měla změna šéfredaktora na konotaci informací nějaký vliv, vzhledem ke krátkosti zkoumaného období za vedení Petra Bílka i Ivana Hamšíka. Faktem však je, že Pavel Šafr jako šéfredaktor nadnesl do Reflexu velmi záporný pohled na Klause.

Část první hypotézy (Předpokládáme, že redaktoři Reflexu budou negativně personalizovat Václava Klause i skupiny okolo něj.) jsme si mohli zodpovědět již v kapitole 4.2. Z grafu č. 3 můžeme poznat, že Klause negativně titulovali v 83 procentech případů. Druhá část hypotézy byla potvrzena v kapitole 4.5., kde z uvedeného grafu č. 6 vyplývá, že skupiny okolo Václava Klause jsou v 58 procentech případů hodnoceny negativně.

Další hypotézu jsme můžeme zodpovědět na základě výsledků analýzy popsaných v kapitole 4.4. Předpokládali jsem, že se počet negativních informací i Václavu Klausovi zvýší v době ratifikace Lisabonské smlouvy. Z grafu č. 5 lze poznat, že Reflex o Klausových vztazích k zahraničí, potažmo k Evropské unii nejvíce informoval v letech 2008 a 2009, kteréžto odpovídají období ratifikace evropské ústavy. Na základě analýzy tedy můžeme potvrdit hypotézu číslo 2.

Poslední hypotéza vycházela z teoretické části práce a zakládala se na předpokladu, že postava Václava Klause bude stereotypizována. Z uvedených výsledků analýzy se dá usoudit, že redaktoři týdeníku Reflex Klausovi stále udělují stejná označení, ve většině případů negativní. V analýze se vyskytly případy, které některé rysy Václava Klause přeháněly (např. označení *zuřivý eurofob*) a zároveň jej stylizovaly do role věčného euroskeptika. Třetí hypotézu tedy můžeme také potvrdit.

5. Závěr

V úvodu jsem nadnesla komentář z webových stránek Reflexu, který tvrdí, že „Reflexu jde vždy o to podstatné, třebaže i dost nevážnou formou.“ Tato slova můžu po vypracování této bakalářské práce potvrdit. Při výzkumu se objevily články, které probírají aktuální dění, ale satirickým, někdy až kritickým způsobem, který mi nejednou vyvolal úsměv na tváři. S týdeníkem Reflex i s osobností Václava Klause tak, jak ji prezentují média, jsem byla seznámena dlouhou dobu dopředu, proto mě závěry analýzy nijak nepřekvapily.

Zvolené období podle předpokladu přineslo dostatečné množství relevantního materiálu ke zpracování. Překvapujícím faktorem byly poklesy informací mezi jednotlivými roky. Rok 2010 byl významným zvláště z hlediska parlamentních voleb, a z toho důvodu jsem očekávala, že budou redaktoři informovat o každém Klausově vyjádření k politické situaci.

Jak jsem předkládala již v úvodu, první část se zabývala cíly, kterých bych chtěla vypracováním bakalářské práce dosáhnout. Myslím si, že v podrobné deskripci jednotlivých kategorií jsem těchto cílů dosáhla. Předložila jsem čtenáři souhrn charakteristik, které jsou Klausovi udělovány a pokusila jsem se je zařadit do kontextu politických i společenských událostí.

Teoretická část práce byla rozdělena na souhrn teorie sociální konstrukce reality Petera L. Bergera a Thomase Luckmanna, na to navazující mediální konstrukci reality a objasnění způsobu reprezentace. V části zabývající se gatekeepingem jsem se věnovala i mediálním rutinám a organizacím. Dále bylo třeba určit metodologická východiska, utřídit kategorie, ze kterých vycházela analýza a charakterizovat základní výzkumné soubory – tedy týdeník Reflex a prezidenta Václava Klause. Dalším počinem byla charakteristika výzkumného období, která mi pomohla určit si hypotézy.

Co se týče analýzy, bylo potřeba ji zpracovat velmi pečlivě, tedy zapsat si číslo vydání, rubriku, redaktora i celý kontext zprávy tak, aby se dala snadno zařadit. U některých zpráv sice došlo k překrytí a spadaly do více kategorií, na celkovém výsledku práce to však nic nezměnilo.

V analýze se vyskytli tři autoři textů, kteří v počtu článků převyšovali všechny ostatní. Jsou to šéfredaktor Pavel Šafr, jeho zástupce Marek Stoniš a autor komentářů Bohumil Pečinka. Marek Stoniš Klause zmiňoval v šestadvaceti svých příspěvcích, Bohumil Pečinka dvaadvacetkrát a Pavel Šafr jedenáctkrát. Toto trio autorů mělo ve zkoumaném období na starosti informování o aktuálních událostech. Na tomto výsledku analýzy se

potvrzuje teze stanovená v úvodu. Politici patří mezi osobnosti veřejného zájmu a osobnost hlavy státu obzvlášť.

Týdeník Reflex Klause zobrazuje negativně, a to i přesto, že je nejvyšším představitelem České republiky. Zde se ukazuje síla demokratických médií. Bez strachu z postihu je možné napsat vlastní názor v podstatě na cokoliv, pokud se to zakládá na pravdě.

6. Seznam literatury a pramenů

BERGER, Peter L., LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK, 1999. 214 s. ISBN 80-85959-46-1.

BURTON, G., JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: Barristel & Principal, 2001. 392 s. ISBN 80-85947-67-6.

DEFLEUR, L., BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S.: *Teorie masové komunikace*. Praha: Univerzita Karlova, 1996. 364 s. ISBN 80-7184-09-8

FORET, Martin, LAPČÍK, Marek, ORSÁG, Petr, (eds). *Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. Olomouc: Univerzita Palackého. 431 s. ISBN 2008 9788024420233 (brož.)

GERŽOVÁ, Martina. *Mediální obraz politického lídra: komparační obsahová analýza denníků Sme a Pravda v letech 1992 a 2006*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

JÍLEK, Viktor. *Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.

KOMÁREK, Martin, KASALOVÁ, Jana. *GEN: 100 Čechů dneška. Díl 1, 25 osobností GENU*. Praha: Fisher, 1994. 272 s. ISBN 808591901X

KRIPPENDORFF, Klaus. *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology*. Beverly Hills, Calif. : Sage, 1981. 191 s. ISBN 0803914989.

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. 307 s. ISBN 807184134X.

LUTIŠAN, Vojtěch. *Volba prezidenta republiky v České republice*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál s.r.o., 1999. 447 s. ISBN 8071782009.

REESE, Stephen D., SHOEMAKER, Pamela J. *Mediating the Message: Theories of Influence on Mass Media Content*. 2nd ed. New York: Longman, 1996. 313 s. ISBN 0-8013-1251-5.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. 327 s. ISBN 8071789267.

ŘEHOŘOVÁ, Kateřina. *Mediální obraz 20. výročí sametové revoluce ve vybraném denním tisku*. Olomouc, 2011. Bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Filozofická fakulta

SCHULZ, Winfried ... [et al.]. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2011. 149 s. ISBN 978-80-246-1980-4

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 8073670968.

TRAMPOTA, Tomáš. VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996. 747 s. ISBN 8071843113

Prameny:

O Reflexu. Dostupné z: <<http://www.reflex.cz/clanek/system-o-reflexu/36388/o-reflexu.html>> [2.3.2012]

Týdeník Reflex. Dostupné z: <<http://www.ringieraxelspringer.cz/>> [2.3.2012]

ABC ČR. *Ověřovaná data*. Data dostupná z <<http://www.abccr.cz/overovana-data/>> [2.3.2012].

KLAUS, Václav. *Místo autobiografie: určující momenty a vlivy*. Dostupné z: <<http://media.klaus.cz/files/autobiografie.pdf>>. s. 6. [5.3.2012]

KLAUS, Václav. *Prof. Ing. Václav Klaus, CSc. - životopisná data*. Dostupné z: <<http://www.klaus.cz/clanky/2470>> [6.3.2012]

KLAUS, Václav. *Prezident republiky vetoval antidiskriminační zákon*. Dostupné z: <<http://www.klaus.cz/clanky/418>> [6.3.2012]

KLAUS, Václav. *Projev v předvečer vstupu České republiky do Evropské unie*. <<http://www.klaus.cz/clanky/2340>> [6.3.2012]

KLAUS, Václav. *Prezident republiky vetoval antidiskriminační zákon*. Dostupné z: <<http://www.klaus.cz/clanky/418>> [6.3.2012]

KLAUS, Václav. *Projev v předvečer vstupu České republiky do Evropské unie*. <<http://www.klaus.cz/clanky/2340>>

IDNES.CZ. *Události roku 2008*. Dostupné z: <http://data.idnes.cz/g/rocenka_2008/rocenka_2008_Z.html> [6.3.2012]

BARTOŠ, Adam A., NĚMCOVÁ, Barbora. *Lisabonská smlouva nejde proti české ústavě, rozhodl soud*. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/lisabonska-smlouva-nejde-proti-ceske-ustave-rozhodl-soud-pm5-/domaci.aspx?c=A081126_085053_domaci_adb> [6.3.2012]

PERKNEROVÁ, Kateřina. *Události 2009: politická trapnost a skandály*. Dostupné z: <http://www.denik.cz/z_domova/udalosti---politicka-trapnost-a-skandaly20091230.html> [6.3.2012]

ŠTŮSEK, Michal. *Uzmul Klaus v Chile pero? Krádeží se baví internet*. Dostupné z: <<http://aktualne.centrum.cz/zpravy/kuriozity/clanek.phtml?id=696828>> [6.3.2012]

Unie vydavatelů. *Odhad čtenosti tisku*. Dostupné z:

<<http://www.unievydavatelu.cz/Default.aspx?section=30&server=1&article=103>>

[4.4.2012]

7. Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1 – Prodaný náklad ve zkoumaném období

Graf č. 2 – Tištěný náklad ve zkoumaném období

Graf č. 3 – Poměr negativního a pozitivního titulování Václava Klause

Graf č. 4 – Četnost spojení Václava Klause s jinými veřejnými osobnostmi

Graf č. 5 – Četnost postojů k zahraničí

Graf č. 6 – Hodnocení skupin okolo Klause podle zjištěných konotací

Graf č. 7 – Konotace Klausových projevů, názorů a průzkumů veřejného mínění

Graf č. 8 – Konotace témat spojených s Klausem

Tabulka č. 1 – Přehled počtu analyzovaných a relevantních výtisků týdeníku Reflex ve zvolených obdobích.

Tabulka č. 2 – Počet obrazových informací

8. Seznam příloh

Příloha č. 1a: Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2008

Příloha č. 1b: Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2009

Příloha č. 1c: Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2010

Příloha č. 1d: Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2011

Příloha č. 2: Tištěný a prodaný náklad týdeníku Reflex v letech 2008-2011 (zdroj: www.abccr.cz)

9. Přílohy

Příloha č. 1a

Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2008

Vydání	Datum	Textové zmínky	Obrazové zmínky	Total
1	3.1.	0	1	1
3	17.1.	1	0	1
4	24.1.	1	0	1
5	31.1.	1	0	1
6	7.2.	2	0	2
7	14.2.	2	0	2
8	21.2.	1	2	3
10	6.3.	1	1	2
11	13.3.	1	0	1
12	20.3.	0	1	1
13	27.3.	2	0	2
16	17.4.	1	0	1
19	7.5.	1	0	1
25	19.6.	2	0	2
26	26.6.	1	0	1
29	17.7.	1	0	1
31	31.7.	1	0	1
34	21.8.	2	0	2
35	28.8.	1	0	1
36	4.9.	0	1	1
43	23.10.	0	1	1
47	20.11.	1	0	1
49	4.12.	1	1	2
50	11.12.	2	2	4
51-52	18.12.	3	0	3
celkový počet		29	10	39

Příloha č. 1b

Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2009

Vydání	Datum	Textové zmínky	Obrazové zmínky	Total
1	2.1.	1	2	3
2	8.1.	1	0	1
4	22.1.	1	0	1
6	5.2.	1	1	2
9	26.2.	2	1	3
10	5.3.	1	2	3
12	19.3.	0	1	1
13	26.3.	3	0	3
14	2.4.	2	3	5
15	9.4.	2	3	5
16	16.4.	0	1	1
17	23.4.	2	1	3
18	30.4.	2	4	6
19	7.5.	2	0	2
20	14.5.	5	1	6
21	21.5.	1	1	2
22	28.5.	2	2	4
23	4.6.	1	2	3
26	25.6.	1	1	2
27	27.6.	0	2	2
31	30.7.	1	0	1
33	13.8.	2	0	2
38	17.9.	0	1	1
39	24.9.	0	1	1
41	8.10.	2	1	3
42	15.10.	1	4	5
43	22.10.	1	1	2
45	5.11.	2	3	5
47	19.11.	0	2	2
48	26.11.	1	1	2
49	3.12.	1	0	1
50	10.12.	1	0	1
53	30.12.	0	1	1
celkový počet		42	43	85

Příloha č. 1c

Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2010

Vydání	Datum	Textové zmínky	Obrazové zmínky	Total
1	7.1.	1	2	3
2	14.1.	1	1	2
3	21.1.	2	0	2
6	11.2.	1	1	2
7	18.2.	0	2	2
8	25.2.	0	1	1
9	4.3.	2	1	3
11	18.3.	1	0	1
12	15.3.	1	0	1
13	1.4.	0	3	3
14	8.4.	1	0	1
15	15.4.	1	0	1
16	22.4.	2	1	3
20	20.5.	1	0	1
22	3.6.	0	1	1
24	17.6.	1	0	1
26	1.7.	1	1	2
27	8.7.	2	0	2
29	22.7.	0	2	2
33	19.8.	0	1	1
34	26.8.	0	1	1
38	23.9.	0	1	1
39	30.9.	0	1	1
40	7.10.	1	1	2
41	14.10.	0	1	1
43	27.10.	1	1	2
44	4.11.	1	0	1
46	18.11.	1	0	1
47	25.11.	2	1	3
52	30.12.	2	2	4
celkový počet		26	26	52

Příloha č. 1d

Výpis počtu textových a obrazových zmínek v relevantních vydáních týdeníku Reflex v roce 2011

Vydání	Datum	Textové zmínky	Obrazové zmínky	Total
1	6.1.	1	1	2
4	27.1.	0	1	1
7	17.2.	1	0	1
10	10.3.	2	0	2
11	17.3.	0	1	1
12	24.3.	1	0	1
15	14.4.	1	0	1
16	21.4.	2	1	3
17	28.4.	3	1	4
18	5.5.	0	1	1
21	26.5.	1	0	1
22	2.6.	1	0	1
24	16.6.	1	7	8
27	7.7.	1	1	2
28	14.7.	1	1	2
30	28.7.	1	1	2
31	4.8.	0	1	1
32	11.8.	1	0	1
33	18.8.	2	2	4
34	25.8.	1	1	2
35	1.9.	1	1	2
36	8.9.	2	1	3
37	15.9.	2	0	2
38	22.9.	0	1	1
39	29.9.	1	1	2
41	13.10.	1	0	1
43	27.10.	0	1	1
46	16.11	0	1	1
47	24.11	1	0	1
50	15.12.	1	1	2
51	22.12.	1	1	2
52	29.12.	1	0	1
celkový počet		31	26	57

Příloha č. 2

Tištěný a prodaný náklad týdeníku Reflex v letech 2008-2011 (zdroj: <www.abccr.cz>)

Prodaný náklad	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
rok 2008	49 022	49 401	47 274	45 744	48 120	49 318	52 511	55 368	55 203	55 486	54 622	53 843
rok 2009	59 429	66 766	57 305	56 957	57 998	60 515	62 733	69 887	65 030	62 959	59 688	59 638
rok 2010	60 428	61 703	66 165	59 386	62 025	64 660	67 697	69 713	67 800	60 571	61 806	61 060
rok 2011	59 990	64 008	59 616	60 876	58 274	61 078	61 634	62 657	65 716	63 404	58 941	63 165

Tištěný náklad	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
rok 2008	79 615	81 289	78 385	78 647	78 190	78 476	77 110	83 075	82 975	90 446	88 531	86 563
rok 2009	86 756	92 328	90 969	93 282	95 266	95 564	95 782	95 033	96 110	99 600	95 157	95 187
rok 2010	95 019	96 871	100 917	97 267	97 268	97 312	97 420	102 801	102 154	102 564	98 063	97 500
rok 2011	99 667	99 480	93 039	96 233	89 284	91 412	90 667	93 924	98 814	100 604	93 998	95 932